

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Bakalářská práce

2015

Kateřina Sýsová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Kateřina Sýsová

Úloha smartphonu v českém fotožurnalismu

Bakalářská práce

Praha 2015

Autor práce: **Kateřina Sýsová**

Vedoucí práce: **PhDr. Alena Lábová, Ph.D.**

Rok obhajoby: 2015

Bibliografický záznam

SÝSOVÁ, Kateřina. *Úloha smartphonu v českém fotožurnalismu*. Praha, 2015. 66 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Alena Lábová, Ph.D.

Anotace (abstrakt)

V Bakalářské práci *Úloha smartphonu v českém fotožurnalismu* se zaměřím na to, jak český fotožurnalismus ovlivnily moderní mobilní telefony neboli smartphony. V zahraničí se tímto tématem už zabývalo několik absolventů, nepodařilo se mi však najít žádnou práci, ve které by podrobně někdo zkoumal vliv chytrých telefonů na práci žurnalistických fotografů v českém prostředí. Tento důvod zkombinovaný s mým zájmem o moderní technologie a jejich vliv na žurnalistiku pro mě znamenal jasnou volbu tohoto tématu.

V první teoretické části práce se budu věnovat popisu vývoje moderních mobilních telefonů a jejich postupnému rozšíření ve společnosti. Také se zaměřím na aplikace, které mohou fotožurnalistům zjednodušit pořizování, úpravu nebo následné šíření fotografií. V další části popíši konvergenci v médiích, která úzce souvisí se změnami souvisejícími s vývojem digitální technologie. V posledním úseku teoretické části práce vysvětlím proces postupného vývoje a demokratizace fotografie.

Praktickou část zpracuji pomocí případové studie, ve které uvedu jednotlivé české profesionální fotožurnalisty, kteří chytré mobilní telefony pravidelně používají nebo s nimi fotili někdy v minulosti. V příloze doplním bakalářskou práci o hloubkový rozhovor s fotografem a zakladatelem webu iPhonefoto.cz Tomášem Tesařem, který se o tuto problematiku zajímá už několik let, a dalšími fotografy Tomkem Němcem a Milanem Jarošem, kteří svůj telefon používají při práci.

Abstract

In my bachelor thesis *The Role of Smartphone cameras in Czech Photojournalism* I am going to analyze how Czech photojournalism was influenced by modern mobile phones or so-called smartphones. This topic was examined by several graduates abroad. Anyway I did not succeed in finding any piece of work in which someone examined the influence of smartphones on the work of Czech photojournalists in detail. This reason combined with my interest into modern technologies and its influence on journalism meant for me the clear choice of this topic.

In the first theoretical part I am going to describe the development of modern mobile phones and their penetration in everyday life as well as I am going to focus on applications which can make taking, editing or spreading pictures for photojournalist easier. In the next part I am going to focus on the phenomena of convergence. I am going to describe the process of photographic evolution as well as the democratization of photography in the last part of the theoretical section.

I am going to complete the practical unit with help of compiling a case study in which I describe Czech professional photojournalists who use their phones for taking photographs. The last part will be complete by an interview with the launcher of the web iphonofoto.cz and photographer Tomáš Tesař, who has been interested into mobile photography a long time, followed by two interviews with Czech photojournalists Milan Jaroš and Tomki Němec.

Klíčová slova

fotožurnalismus, smartphone, iphone, instagram, iphonography

Keywords

photojournalism, smartphone, iphone, instagram, iphonography

Rozsah práce: 66 148 znaků včetně mezer.

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 10. 5. 2015

Kateřina Sýsová

Poděkování

Na tomto místě chci především poděkovat vedoucí své bakalářské práce PhDr. Aleně Lábové, Ph.D. za podporu a rady. Také děkuji fotografům Tomáši Tesaři, Tomkimu Němci a Milanu Jarošovi za poskytnutí hloubkových rozhovorů.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

**Příjmení a jméno diplomantky/
diplomanta:**

Sýsová Kateřina

Razítko podatelny:

**Imatrikulační ročník diplomantky/
diplomanta:**

2012

E-mail diplomantky/diplomanta:

katerina.sysova@gmail.com

Studijní obor/forma studia:

Žurnalistika/prezenční

Předpokládaný název práce v češtině:

Úloha smartphonu v českém fotožurnalismu

Předpokládaný název práce v angličtině:

The Role of Smartphone cameras in Czech Photojournalism

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):
(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2014/2015

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

V éře digitálních technologií dochází k radikální proměně fotografie a způsobu, jakým vznikají. V posledních letech se zejména díky vzniku moderních mobilních telefonů (tzv. smartphonů) mění způsob jejího zpracování. Všudypřítomná možnost připojení k internetu a prudký rozvoj sociálních sítí umožňují snímané fotografie okamžitě zveřejňovat a šířit.

Fenomén, který byl původně spíš okrajovou záležitostí, se začal šířit do masových médií a fotografie ze smartphonů se začaly využívat i v profesionální žurnalistice. V roce 2010 například fotograf Martin Bandžák vyhrál hlavní cenu Czech Press Photo se svou fotografií zraněné dívky po zemětřesení na Haiti, i přesto že byla vyfocena na iPhone.

Cílem práce bude popsat vliv smartphonů na český fotožurnalismus a prozkoumat, jak jej v posledních letech proměnil. Otázka smartphonové fotografie je poměrně specifická záležitost, proto bude nutné popsat samotný vývoj technologie smartphonů v posledních letech, který umožnil využití svých fotografií ve fotožurnalistice. Po seznámení s problematikou fotografie z mobilních zařízení bude možné na jednotlivých příkladech analyzovat, jaký vliv mají na český fotožurnalismus a jakým způsobem ho změnil.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

- 1. Revoluce v digitální éře** – přehled technologického vývoje fotografie a popis zrodu smartphonové fotografie.
- 2. Fotografie ze smartphonu** – možnosti jejího využití, výhody a nevýhody, které tato technologie přináší.
- 3. Čeští fotožurnalisté a příklady využití smartphonu** – konkrétní příklady využití smartphonové fotografie českými profesionálními fotografy, jejich prezentace v médiích, na profesionálních soutěžích (Czech Press Photo) a na výstavách.
- 4. Hlubkové rozhovory s fotografy**

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Práce se bude věnovat technologickému vývoji umožňující smartphonovou fotografii a později popíše jednotlivé příklady využití smartphonových fotografií českých fotožurnalistů v profesionálních soutěžích, na výstavách a v tištěných i elektronických médiích.

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Analýza, hloubkový rozhovor.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

PAVLIK, John V.; MCINTOSH, Shawn. *Converging Media, A New Introduction to Mass Communication*. Oxford university press. 2011 ISBN: 978-0-19-537910-5

- Publikace se zabývá úlohou mediální komunikace v 21. století, klade při tom důraz na vývoj moderních digitálních technologií (mezi nimiž podtrhává i smartphone) a zamýšlí se nad jejich vlivem na podobu současné masové komunikace.

RANTAVUO, Heli. *Connecting Photos: A Qualitative Study of Cameraphone Photo Use*. Helsinki: University of Art and Design 2009. ISBN: 978-95-155-8258-4

- Kniha se na vysoké úrovni zabývá rozvojem funkce fotoaparátu u smartphonů. Zamýšlí se nad možnostmi využití takto vzniklých fotografií v moderní společnosti.

STURKEN, Marita; CARTWRIGHT, Lisa. *Studia vizuální kultury*. Praha: Portál 2009. ISBN: 978-80-7367-556-1

- V knize Studia vizuální kultury se autorky zamýšlejí nad obrazovou komunikací a její úlohou v každodenní interakci, možnostmi kulturního vyjádření a v neposlední řadě také dopadem obraznosti na naši společnost.

LÁB, Filip; TUREK Pavel. *Fotografie po fotografii*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN: 978-80-246-1617-9

- Publikace Fotografie po fotografii se zabývá zrodem digitální fotografie a dopadem jejího vzniku. Zamýšlí se nad virtuální fotografií i její úlohou v digitálním věku a snaží se v jednotlivých esejích hodnotit fotografii z různých úhlů pohledu.

MITCHELL, William J. *The Reconfigured eye: visual truth in post-photographic era*.

Cambridge: MIT Press, 1994. ISBN 0-262-13286-9

- Autor všeobecně mapuje změny v digitální éře fotografie a zamýšlí se nad možnostmi zneužití jednoduší manipulace, kterou nová digitální forma přináší.

TRAMPOTA, Tomáš. VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. 296 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

- Kniha se zabývá způsoby výzkumu při zpracování vědeckých prací oblasti médií. Přináší při tom přesný vhled se způsoby vypracovávání a zkoumání mediálních obsahů.

VILLI, Mikko. *Visual mobile communication: Camera phone photo messages as ritual communication and mediated presence*. Jyväskylä: ws Bookwell Ltd., 2010. 202 s. ISBN 978-952-60-0006-0.

- Publikace podrobně rozebírá vliv, který mají mobilní zařízení na interpersonální vizuální komunikaci lidí, kteří ji utvářejí pomocí užití mobilních telefonů.

Datum / Podpis studenta/ky		
	2 .	6 .
.....		2 0 1 4

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:	
Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:	
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:	
Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.	
Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.	
.....	
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga	Datum / Podpis
pedagožky/pedagoga	

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

1. SMARTPHONE	4
1. 1 <i>Revoluce mobilního telefonu</i>	4
1. 2 <i>Smartphone v životě každého z nás</i>	6
1. 3 <i>Nástroje vizuální komunikace</i>	9
1. 3. 1. <i>Hipstamatic</i>	10
1. 3. 2. <i>Instagram</i>	11
1. 3. 3. <i>Snapseed</i>	13
1. 3. 4. <i>Flickr</i>	14
1. 3. 5. <i>Tumblr</i>	15
2. DIGITÁLNÍ DOBA GLOBÁLNÍ VESNICE	15
2. 1. <i>Teorie konvergence - všeprostopující princip</i>	17
3. DEMOKRATIZACE FOTOGRAFIE	19
3. 1. <i>Fotografie v lidské komunikaci</i>	21
3. 2. <i>Občanský aktivismus ve fotožurnalistice</i>	22
4. PŘÍPADOVÁ STUDIE	24
4. 1 <i>Smartphone v kontextu profesionální žurnalistiky</i>	24
4. 2 <i>Martin Bandžák</i>	26
4. 2. 1. <i>Život v táborech 18 měsíců po zemětřesení</i>	26
4. 2. 2. <i>Jižní Súdán na cestě k novému státu</i>	28
4. 3 <i>Milan Jaroš</i>	30
4. 3. 1. <i>Cestopisné fotografie z Číny</i>	30
4. 3. 2. <i>Portrétní fotografie - Bohuslav Sobotka</i>	32
4. 3. 3. <i>V záplavě informací</i>	33
4. 4 <i>Robert Sedmík</i>	34
4. 4. 1. <i>Panoramatická fotografie</i>	34
4. 5 <i>Jan Šibík</i>	35
4. 5. 1. <i>Tržiště Kolbenka</i>	35
4. 5. 2. <i>Reportáž ze Šanghaje</i>	36
4. 5. 3. <i>Pouliční fotografie Prahy</i>	37
4. 6 <i>Stanislav Krupař</i>	38
4. 6. 1. <i>Blízkovýchodní uprchlíci</i>	38
4. 7 <i>Tomki Němec</i>	40
4. 7. 1. <i>Volební kampaň - Tomáš Hudeček</i>	40
4. 7. 2. <i>Cyklus Prahou</i>	42
4. 8 <i>Michal Čížek</i>	43
4. 8. 1. <i>Smartphone jako poznámkový blok</i>	43
4. 9 <i>Petr Josek</i>	45
4. 9. 1. <i>Instagram a AP</i>	45
4. 10 <i>Alžběta Jungrová</i>	47
4. 10. 1. <i>AJPhone</i>	47
<i>Závěr</i>	49

Úvod

Fotografie od svého vzniku procházela velkou řadou změn. Od tradičního média, kdy se zaznamenávaly světelné informace na celuloidovou pásku až k digitální fotografii, která vzniká pomocí malého čipu v mobilních telefonech, ušla dlouhou cestu. Přejít od analogové k digitální technologii ale měl o mnoho hlubší dopad než pouze způsob jejího záznamu. Umožnil totiž revoluci v rychlosti, jakou jsou lidé schopni obsah šířit. Díky internetu a binárním kódům může být fotografie pořízená kdekoliv na světě rovnou odeslaná na druhý konec země.

Když někam odcházíme, je mobilní telefon často jedinou věcí, kterou si bereme s sebou. Pokud máme novější smartphone, je poměrně pravděpodobné, že bude vybavený fotoaparátem. Fotografie se tak díky smartphonům stává přístupná každému. Na cestě do práce se třeba může udát nějaká nečekaná nehoda a my ji vyfotíme. Nejsou poblíž žádní profesionální novináři, a tak se naše fotografie jako jediný obrazový záznam z významné události může dostat do různých médií. Postupně ale fotografování na mobilní telefony přestává být pouze záležitostí občanského fotožurnalismu.

V zahraničním tisku není takovou výjimečností, že profesionální fotografové fotí události na mobilní telefony. Fotoeditorka proslulého časopisu Time Kary Pollack například vyslala fotoreportéry magazínu do terénu pořídit snímky bouře Sandy, která nad Amerikou řádila v roce 2012, iPhonem. Fotografové potom mohli pořízený materiál uploadovat rovnou na internet. *“Okamžité uploadování a reakce znamená, že máte jako fotograf váš vlastní distribuční kanál, jakoby skoro vlastní magazín. Už máte audienci, která ví, co děláte, a chtějí vědět, na čem pracujete. Instagram je bláznivé médium, jsem vizualista. Miluji to, je to intoxikující,”*¹ řekli fotožurnalisté časopisu Time na konferenci o focení na mobilní telefon na veřejné diskuzi o iPhone fotografii o své práci. Fotografie obrovské vlny vznikající na oceánu od Benjamin Lowyho se dokonce dostala na titulní stranu časopisu Time.

---

¹ COLEMAN. Sarah. *Kathy Ryan, Kira Pollack, and Benjamin Lowy discuss iPhone photography commissions*. Vydáno: 12. 11. 2013 Získáno: 28. 4. 2015 Dostupné: <http://www.featureshoot.com/2013/11/kathy-ryan-kira-pollack-and-benjamin-lowy-discuss-iphone-photography-commissions/>

Na těchto příkladech je vidět, že používání smartphonu v profesionální žurnalistice v zahraničí už není výjimkou. Nikdo se ale podrobněji nezabýval tím, jak smartphone ovlivnil práci českých fotožurnalistů. Jeden z českých průkopníků mobilního fotografování Jan Šibík říká, že jde o čím dál tím obvyklejší postup. *“Focení mobilem se “zlegalizovalo“ a není už to jen záliba nebo dočasný trend. Myslím si, že mobilní fotografie se už stala samostatným, svébytným žánrem.”*²

Já si nyní kladu otázku, kdy a za jakých okolností se objevily fotografie z chytrých mobilních telefonů v českých časopisech a novinách. Všeobecně se mnoho lidí domnívá, že profesionální fotografové používají pouze digitální zrcadlovky vyšších řad a po telefonu sahají jenom v krajních situacích. Kladu si otázku, jestli je tato hypotéza správná, domnívám se totiž, že s tím, jak se postupně zlepšují kvality fotoaparátů v mobilu, se rozhojňuje i jejich používání ve fotožurnalistice. Je opodstatněné uvažovat nad tím, jestli mobilní telefony jednou nahradí klasické fotoaparáty? V průběhu této práce chci přinést odpovědi na tyto otázky. K získání podrobného vhledu do této problematiky mi pomůže i případová studie, ve které zmapuji, jak často a jakým způsobem čeští fotožurnalisté telefony doopravdy používají.

---

² OBR, Filip. *Budu pro ně spojenec nebo mi uříznou hlavu? Rozhovor s Janem Šibíkem* Vydáno 30. 12. 2014 Staženo: 14. 4. 2015 Dostupné <http://tipyjakfotit.cz/rozhovor-jan-sibik/>

1. Smartphone

Dnešní chytrý mobilní telefon neboli smarphone se vyznačuje především tím, že v sobě kombinuje řadu funkcí, na které lidé dřív museli používat několik zařízení. Pro to, aby mohl na rozdíl od klasického mobilního telefonu v sobě kombinovat řadu dovedností, potřebuje mít vestavěný operační systém. Uživatelé chytrých mobilních telefonů si mohou vybrat hned z několika alternativ operačních systémů od různých poskytovatelů. Mezi mobilní operační systémy, které používají moderní smartphony patří například Android spadající pod firmu Google, iOS od firmy Apple, Blackberry OS od společnosti RIM³, Bada vyvinutý Samsungem nebo Microsoft Windows phone.

Díky tomuto systému disponuje mobilní telefon vyšším počtem funkcí než klasické mobilní telefony. První smartphone kombinoval funkce takzvaného osobního systému (PDA) s mobilním telefonem. Později se začaly objevovat přístroje, které poskytovaly funkci digitální kamery, přenosného přehrávače médií nebo navigaci GPS. Mnoho moderních smartphonů dnes disponuje, kromě dotykového displeje s vysokým rozlišením, také přístupem k vysokorychlostnímu internetu přes širokopásmové připojení nebo Wi-Fi.³

1. 1 Revoluce mobilního telefonu

Když Alexander Graham Bell v roce 1876 vynalezl způsob, jak nahrávat elektronicky hlas a následně ho přenášet, bylo to považované za revoluční pokrok v komunikaci. Přitom to byl v porovnání, jaké přístroje dnes nosíme v našich kapsách, pouze malý krok. Současné chytré telefony disponují širokou škálou dovedností, které už nemají mnoho společného s funkcemi tradičních telefonů. Cesta od prvního telefonu na konci 19. století k moderním smartphonům byla daleká.

I když se první principy, na základě kterých by mohl vzniknout bezdrátový telefon, objevily již s vynálezem rádia, byl první použitelný mobilní telefon

---

³ SAGER, Ira. *Before iPhone and Android Came Simon, the First Smartphone*. Vydáno: 29. 6. 2012. Získáno: 23. 4. 2015. Dostupné: <http://www.businessweek.com/articles/2012-06-29/before-iphone-and-android-came-simon-the-first-smartphone>

konstruován až později. Možností bezdrátového spojení telefonů se zabývalo mnoho vědců. Za hlavního průkopníka je považován Martin Cooper, který zkonstruoval v polovině sedmdesátých let ve firmě Motorola první mobilní telefon. Zanedlouho potom, během osmdesátých let, už si lidé mohli koupit své první mobilní telefony. Od pozdějších mobilních telefonů se ale odlišovaly ještě v mnoha bodech. Velký rozdíl byl například v technologii, kterou používaly. Jejich 1G technologie fungovala na analogovém principu. Na možnost digitálního fungování přístroje přišli finští vědci na počátku devadesátých let. Novou digitální technologii pojmenovali 2G. Zakládala se na takzvaném GSM neboli Globálním systému pro mobilní komunikaci.

Tato technologie také poskytla zázemí pro to, aby se telefon naučil novým dovednostem. V roce 1993 představili finští vědci službu, která umožnila lidem s mobilními telefony rozesílat krátké textové zprávy. Služba SMS (Short message service) se vedle telefonování stala po několika let jednou z nejvyužívanějších dálkových komunikačních cest.⁴

Signifikantní novinka, která přiblížila tradiční mobilní telefon k prvním smartphonům, se objevila o několik let později. Nové telefony totiž měly schopnost kapesního počítače PDA. Jejich původní záměr byly organizační funkce jako kalendář nebo archivace kontaktů. Postupně ale přinášely čím dál tím víc schopností a mohly například přehrávat videa nebo číst ebooky.⁵

První mobilní telefony s vestavěným fotoaparátem se začaly objevovat už brzy po roce 2000. Zprvu šlo především o nadstandardní vybavení, kterým disponovaly převážně vyšší řady telefonů a i přesto fotoaparáty v mobilech ještě nebyly schopné pořizovat snímky dostatečné kvality pro použití v médiích.

---

⁴ RITZ, Cheyanne. *SMS: The communication method used by more people than anything else, ever, anywhere*. Vydáno: 16. 5. 2014 Získáno 25. 3. 2015
Dostupné: <http://strikeiron.com/bid/75458/SMS-The-Communication-Method-Used-by-More-People-Than-Anything-Else-Ever-Anywhere>

⁵ EYEROOR, Nikhil. *Internet on Smartphones: Exploring the Potential and Challenges for News Media Professionals* Dostupné: <http://www.ijritcc.org/download/Internet%20on%20Smartphones%20Exploring%20the%20Potential%20and%20Challenges%20For%20News%20Media%20Professionals.pdf> International Journal on Recent and Innovation Trends in Computing and Communication ISSN: 2321-8169

Postupné rozšiřování telefonů s vestavěným fotoaparátem během prvního desetiletí 21. století změnilo chování laických fotografů. Dříve člověk, který chtěl fotit, musel mít s sebou přístroj k tomu určený. Telefon ale lidem poskytl možnost jednoduchého pořizování momentek “snapshotů” bez samotného zařízení určeného pouze k fotografování. Kromě toho poskytl také jednu další signifikantní výhodu. Díky kumulaci funkcí, které v sobě obsahoval, přinášel velké plus ve vztahu k šíření pořizovaných fotografií.

Mobilní telefon jako přístroj určený ke komunikaci s fotoaparátem sám o sobě ztělesňuje myšlenku, že by lidé měli rovnou sdílet vyfocené obrázky se svými přáteli. Současně s vývojem fotoaparátu v telefonu tedy šel i vývoj služby pro sdílení pořizovaných fotografií. MMS neboli Multimedia Messaging tvořila alternativu k textové SMS, ve které mohli uživatelé sdílet vyfocené materiály rovnou s konkrétními lidmi okolo sebe. Vznik možnosti okamžitého šíření multimedialního materiálu na druhou stranu zase vyvolal zpětnou vazbu, a tak stoupal prodej telefonů s vestavěnými fotoaparáty.⁶

Revoluce mobilních telefonů, ale měla přijít až o několik let později. Základní kámen pro vznik smartphonů položila firma Apple v roce 2007, kdy představila mobilní telefon, který mimo jiné disponoval 2 megapixelovým fotoaparátem. Ředitel firmy Steve Jobs v lednu toho roku představil nový telefon se slovy: “*Tohle všechno změní.*” Výraz, který byl tenkrát míněn jako hyperbola, se dnes, o patnáct let, později nezdá už tak neuvěřitelný.⁷

1. 2 Smartphone v životě každého z nás

Počet lidí vlastnících chytrý telefon se stále zvyšuje. Moderní smartphony se staly nejrychleji prodávanými přístroji na světě. V roce 2020 by dokonce, podle časopisu Economist, mělo vlastnit chytrý telefon osmdesát procent světové populace.⁷

---

⁶ Open Mobile Alliance. *OMA is committed to deliver Releases with proven interoperability* Získáno: 3. 4. 2015 Dostupné: <http://technical.openmobilealliance.org/Technical/technical-information/release-program/current-releases>

⁷ BERKELEY, Jon. *Planet of the phones*. The Economist Vydáno: 28. 2. 2015. Získáno 9. 4. 2015. Dostupné: <http://www.economist.com/news/leaders/21645180-smartphone-ubiquitous-addictive-and-transformative-planet-phones>

Dle americké agentury Pew Research Center vlastnilo na konci listopadu 2015 devadesát procent dospělých Američanů mobilní telefon, šedesát pět procent dospělých Američanů smartphone. Studie ale poukazuje, mimo na poměrně časté vlastníci smartphonu u více než poloviny dospělých Američanů, také na jeden další zajímavý fakt. Lidé si na svoje chytré mobilní telefony navykají natolik, že je nosí celý den s sebou, často si kontrolují (podle časopisu Economist osmdesát procent vlastníku smartphonů dokonce každých patnáct minut), zda jim nepřišly nové zprávy nebo neunikl nějaký hovor, i když telefon neslyšeli zvonit nebo vibrovat. Studie upozorňuje i na to, že si lidé berou telefon s sebou v noci do postele, aby jim neunikly žádné zprávy.

Marshall McLuhan by se tomu, že si v současnosti bereme své mobilní telefony, i když jdeme spát, nejspíš nedivil. Ve své teorii nahlíží na média jako na extenzi smyslů člověka. Když McLuhan v roce 1980 zemřel, byl vývoj mobilního telefonu ještě v počátcích. I přesto ale poměrně přesně předpověděl, jak postupující šíření mediálních technologií ovlivní naše životy. Díky tomu, že nám rozšiřují naše smysly, máme neustálou nutnost je používat, stejně jako naše základní smysly: sluch, zrak, chuť a hmat. Na jeho teorii navazuje také moderní filosof Zygmunt Baumann, který kromě toho, že mobilní telefony působí jako extenze našich smyslů, upozorňuje také na to, že kvůli neustálému soustředění na tyto technologie ztrácíme některé staré dovednosti.

*“Jak s novými technologiemi zacházet se ale musíme naučit sami. Naše dřívější schopnosti při tom zastarávají a my jsme stále více nuceni se měnit, abychom drželi krok s vývojem. Dovednosti spojené s novými prostředky vyhánějí naše “staré” schopnosti. Jako takové se naše dovednosti stávají součástí nových technologií a je sporné, zda to přispívá k růstu naší autonomnosti nebo zda to naopak neprohlubuje naši závislost.”*⁸

Britský mediální odborník Roger Silverstone zkoumá chování lidí ve vztahu k jejich mediálním technologiím zase z jiného hlediska. Ve svých studiích zdůrazňuje vliv, který má vlastnictví mobilního telefonu na náš život. Vyzdvihuje přitom sociální aspekt, podle kterého lidé při koupi mobilního telefonu neposuzují pouze jeho technickou funkci, ale také dbají na estetiku a symboliku přístroje. Plánování nákupu

---

⁸ BAUMAN, Zygmunt; MAY, Tim. *Myslet sociologicky*. 2.. vyd. Praha : SLON, 2004. ISBN 80-86429-28-29. str. 181

telefonu a jeho následná integrace do každodenního života jsou podle Silvestona znaky tzv. domestikace přístroje. Vyzdvihuje při tom tři hlavní body tohoto procesu: objektivizaci, která se vztahuje především k umístování přístroje do domácnosti. Další významnou částí je appropriation neboli přivlastnění, kdy zákazník přístroj zakoupí. Poslední nejdůležitější částí procesu domestikace je tzv. konverze, kdy se začne vlastník přístroje identifikovat s vrstevníky vlastníci přístroj stejný a dává tím najevo své postavení ve společnosti. *“Lidé již nejsou obklopeni jinými lidskými bytostmi, jak to bývalo v minulosti, ale objekty.”*⁹

Smartphony zasahují hluboko do našeho života. To má jednu hlavní důvod, chytré telefony používáme jako multifunkční komunikační zařízení, které nás spojuje se světem informací skrz celosvětovou internetovou síť. Pokud máme předplacený v rámci svého mobilního tarifu internet, můžeme bez dalších příplatků posílat zprávy svým známým, číst zpravodajské portály, dívat se na videa nebo sdílet vlastní mediální obsah. *“34 % lidí používajících mobilní telefon k připojení k internetu, chodí online nejčastěji pomocí svých telefonů a nepoužívají jiné přístroje jako je počítač nebo laptop.”*¹⁰

Díky možnostem, které nám mobilní internet poskytuje, můžeme například číst recenze restaurací, a potom při návštěvě podniku vyfotit fotografii a rovnou ji uploadovat na internet. Potenciálně ji tak mohou vidět miliony lidí. Možnost sdílení fotografií s okolím už se neváže tolik na místo, kde se nacházíme. Nejmodernější digitální fotoaparáty sice poskytují možnosti přímého šíření fotografií přes internet, pokud ale nemáme takový přístroj k dispozici, musíme se nejprve dostat k počítači s připojením na wi-fi, abychom fotografie mohli šířit.

“Málo komunikačních technologií lépe slučuje fundamentální aspekty konvergence než telefon. Historie a evoluce telefonu jako komunikačního zařízení se dotýká téměř každé významné záležitosti, se kterou se zabýváme na úrovni internetu a

---

⁹ SILVERSTONE, Roger, HIRSCH, Eric. *Consuming Technologies : Media and information in domestic spaces*. str.: 114 London/New York: Routledge 1992 Dostupné: http://books.google.cz/books?id=GqSIAGAAQBAJ&pg=PA113&hl=de&source=gbs_toc_r&cad=3#v=onepage&q&f=false

¹⁰ Pew Research Center. *Mobile Technology Fact Sheet*. Získáno: 3. 4. 2015 Dostupné: <http://www.pewinternet.org/fact-sheets/mobile-technology-fact-sheet/>

digitálních médií. Navíc telefon dále pokračuje v inovativních proměnách, které určují, jak se sebou komunikujeme a jak pracujeme s okolním světem a médii.”¹¹

1.3 Nástroje vizuální komunikace

Používání mobilních telefonů pro vizuální komunikaci se stávalo častějším jevem díky lepším fotoaparátům, které další generace telefonů po roce 2007 přinášely. K rozšíření nového fenoménu přispíval ještě jeden fakt. Na trhu se postupem času začalo objevovat čím dál tím větší množství aplikací pro úpravu a publikaci fotografií na webu.

Pro obrázky vytvořené pomocí aplikací v telefonu iPhone se dokonce vžil i zcela nový pojem - iphonography. Dokonce je tento neologismus jenom o málo mladší než sám iPhone. Vznikl v roce 2008, kdy britský fotograf Glyn Evans začal tvořit vizuálně zajímavé obrázky pomocí svého telefonu. Mladý fotograf zkombinoval jméno svého telefonu iPhone a anglické slovo photography a dal tak vzniknout slovu iphonography. Brzy začal publikovat barevné výrazné fotografie upravené pomocí různých filtrů na svém blogu iphonography.com. V příštích několika měsících popularita snímků Glyna Evanse příkře stoupala, a tak se stal iphonography hojně užívaným pojmem.¹²

Tento název se může zdát nevhodný, protože odkazuje pouze k jedné ze značek mobilních telefonů. Na druhou stranu ale firma Apple na trhu s mobilními telefony dominuje (podle International business Times dokonce s 18 miliardovým výtěžkem vévodí 93% podílem totálního měřitelného výtěžku průmyslového odvětví)¹³. Nicméně samozřejmě na trhu figurují i další firmy vyrábějící smartphony s kvalitními fotoaparáty a širokou škálou dostupných aplikací pro úpravu a publikaci fotografií.¹⁴

---

¹¹PAVLIK, John V., MCINTOSH, Shawn. *Converging media A new introduction to Mass Communication* Oxford 2011. Oxford university press ISBN: 978-0-19-537910-5

¹² EVANS, Glyn. *iPhoneography.com – the place it all started* Získáno: 3. 4. 2015 Dostupné: <http://www.iphoneography.com>

¹³ ABIGAIL, Elise. *Apple Dominates Smartphone Industry With 93 Percent Of The Profits* Vydáno: 10. 2. 2015 Získáno: 14. 4. 2015 Dostupné: <http://www.ibtimes.com/apple-dominates-smartphone-industry-93-percent-profits-1811324>

¹⁴Samsung Galaxy S5 disponuje 16 megapixelovým fotoaparátem, zatímco nejnovější telefon firmy Apple iPhone 6 má pouze 8 megapixelový snímač.

Telefony mají v základní výbavě aplikaci pro pořizování fotografií. Ty ale většinou umožňují pouze jednoduchou editaci a nedisponují žádným nebo velmi omezeným množstvím filtrů. Pro lidi, kteří na své telefony hodně fotí a chtějí širší možnosti pro úpravu fotek, existuje mnoho aplikací, které umožňují nejružnější funkce od fotografování s vlastním nastavením clonového čísla a času přes editaci, přidání efektů anebo sdílení pomocí sociálních sítí.

1. 3. 1. Hipstamatic

Jednou z nejoblíbenějších aplikací, která se pro pořizování smartphonových fotografií používá je Hipstamatic (V roce 2012 prodala korporace Synthetic, která aplikaci vyvinula, 4 miliony kopií).¹⁵ Na rozdíl od Instagramu poskytuje svým uživatelům o hodně větší výběr z různých variací filtrů. Fotografie komponuje do čtvercového formátu, čímž odkazuje k polaroidovému formátu, a simuluje množstvím funkcí focení na film. Obsahuje například filtry, pomocí kterých si fotograf může vybrat před fotografováním z řady možností typu filmu, druhu clony nebo jestli chce fotografovat s bleskem. Hipstamatic je dostupný pouze na mobilní telefony platformy iOS nebo Windows Phone.

Hipstamatic je součástí retrotrendu ve fotografii, kdy se lidé vracejí k pořizování fotografií pomocí zastaralých nekvalitních analogových fotoaparátů jako je Lomografie nebo Polaroid. Styl fotografií, které aplikace umožňuje vytvořit, se totiž orientoval na levných plastových filmových fotoaparátech. Z toho vychází i název aplikace. Hipstamatic byl totiž původně plastový fotoaparát vyvinutý na počátku osmdesátých let bratry Bruceem a Winstonem Dorbowskými. Jejich nápad byl ale totální neúspěch a dle informací Synthetic korporation se nepodařilo sourozencům prodat víc než 200 kusů fotoaparátů.

S navracejícím se trendem starých fotoaparátů se nyní ale jejich principy přenášejí i do technologií, které pomocí speciálních softwarů tyto přístroje simulují. Ač by se tato vymoženost mohla zdát spíš jako zábava pro amatérské fotografy, byla ve

---

¹⁵ CARR, Austin. *No filter. Inside Hipstamatic's lost year searching for the next killer social app*. Získáno: 25. 3. 2015. Vydáno: 9. 10. 2012 Dostupné: <http://www.fastcompany.com/3001994/no-filter-inside-hipstamatics-lost-year-searching-next-killer-social-app>

skutečnosti ve hledáčku profesionálních fotografů již od počátku. Velkou pozornost na sebe přitáhnul fotograf New York Times Damon Winter, který pomocí svého telefonu a této aplikace upravil fotografii z války v Afgánistánu. Nejenom, že se tyto snímky potom dostaly na titulní stranu New York Times, ale fotograf se těmito obrázky dokonce umístil v prestižní fotožurnalistické soutěži Pictures of the year.¹⁶

I řada českých fotožurnalistů používá tuto aplikaci. Například Jan Šibík si cení množství funkcí, které může při úpravě fotografie použít a dodat tak snímku zcela vlastní vizuální charakter. “Pravda proto je, že i velmi průměrnému fotografovi tato aplikace velice pomůže. Z obyčejného záběru udělá skoro vždy zajímavou fotografii. Když k tomu přidáme fotografické vidění, mohou z toho být i „perly“.”¹⁷

Zajímavostí je, jak moc Hipstamatic ovlivnil práci fotožurnalistů a jak si jej oblíbili. V prosinci 2013 vydal Hipstamatic soubor filtrů, které nazval podle známého amerického dokumentárního fotografa Bena Lowyho, jehož obrázek z hurikánu Sandy se, jak už jsem výše zmiňovala, dostal na titulní stranu časopisu Times. Hipstamatic při vydávání filtru Lowy Lens dbá na základní žurnalistické etické zásady a říká, že filtr upravuje fotografii pouze minimálně, aby mohl být použitý v magazínech nebo novinách.¹⁸

1. 3. 2. Instagram

Instagram je aplikace, která kombinuje snad nejvíce fotografických funkcí. Zatímco lze pomocí Hipstamaticu fotografie pouze upravovat a pořizovat, přináší Instagram také webovou platformu, kde mohou fotografové snímky publikovat. Je tedy kromě aplikací pro vytváření a úpravu fotografií také sociální sítí.

---

¹⁶ ESTRIN, James. *Finding the Right Tool to Tell a War Story* Vydáno: 21. 11. 2010 Získáno 18. 4. 2015 Dostupné: http://lens.blogs.nytimes.com/2010/11/21/finding-the-right-tool-to-tell-a-war-story/?_r=0

¹⁷ WOLFOVÁ, Pavlína. *Šibík v Šanghaji. Náš reportér fotil iPhonem*. Reflex 18/2012 Str. 42

¹⁸ Estrin. James. Ben Lowy. *Virtually unfiltered*. Vydáno: 2. 5. 2012 Získáno: 18. 4. 2015 Dostupné: <http://lens.blogs.nytimes.com/2012/05/02/ben-lowy-virtually-unfiltered/>

Byl spuštěn v roce 2010 pro operační systémy iOS od firmy Apple. O dva roky později vznikla také verze pro uživatele systému Android.

Instagram využívá fotografie, které jsou komponované do čtverce, čímž odkazuje k formátu, na který fotily staré polaroidové kamery. Aplikace umožňuje buď nahrávání snímku z úložiště telefonu nebo fotografování. Pro úpravu fotek poskytuje svým uživatelům množství filtrů a rámečků a kromě toho také regulaci kontrastu, jasu, teploty, sytosti a dalších obrazových vlastností.

Každý, kdo chce na Instagramu umisťovat své fotky, si musí vytvořit svůj vlastní profil. Na něm má svou osobní domovskou stránku, kam může své fotografie uploadovat. Kromě prezentace své vlastní práce má každý možnost se propojit i s dalšími fotografy. Systém takzvaného followingu neboli následování každému umožňuje sledovat jiné uživatele, jejichž fotografie se mu líbí. Narazí-li člověk na fotografa, jehož práce ho zaujmou, může využít tlačítka Follow. Zajistí si tím, že už mu nové obrázky tohoto uživatele neuniknou. Pokaždé, když daný fotograf umístí nové fotografie na Instagram, objeví se obrázky na nástěnce jeho následovatele společně s fotografiemi jiných uživatelů, které sleduje.¹⁹

Zajímavým nástrojem, který Instagram využívá pro jednodušší orientování na svých stránkách, jsou také hashtagy. Fungují v podstatě jako klíčová slova a znázorňují se pomocí znaku # křížku, který mohou lidé přidávat před slova k popisu fotografií. Při rozkliknutí hashtagu se člověk může dostat na stránku s fotografiemi, které byly označeny stejným hastagem.

Instagram má velmi různorodé uživatele. Mnoho lidí ho využívá jako obrazovou formu deníku, kam umisťují fotografie ze svého každodenního života, jiní zase pro zachycování zážitků ze svého cestování nebo sledování určitého tématu, které je pro ně v nějaké formě významné. Nebývalý prostor are aplikace poskytuje i dokumentárním a reportážním fotografům.

Velký potenciál, který poskytuje tato aplikace pro profesionální žurnalisty, už byl rozpoznán brzy po jejím vzniku, kdy s ní začal spolupracovat časopis National Geographic. Zprvu chtěl přírodovědný časopis nabízet tipy na fotografování a soutěže

---

¹⁹ Instagram. *FAQ*.. Získáno 22. 3. 2015 Dostupné: <http://instagram.com/about/faq/>.

svým followerům, ale později se stal důležitou platformou pro tamní fotografy, kteří uploadovali fotografie ze svých cest.²⁰ Brzy se přidávali další profesionální fotografové, kteří Instagram neoceňovali pouze jako “hračku” a zdroj pro vytváření volnočasové fotografie ale také jako možnost jak navázat kontakt s lidmi, kteří se zajímají o fotografii, a tak si vybudovat základnu fanoušků. Fotograf časopisu New York Times a spoluzakladatel Lens blogu James Estrin vyjadřuje v článku pro British Journal of Photography, proč je pro něj a jeho kolegy Instagram důležitý.

“Myslím, že mi pomáhá posílit vazbu mezi mnou a mojí potenciální základnou podporovatelů, kteří by si mohli s největší pravděpodobností koupit mou knihu. Vše, co posílí můj vztah s okolím, zvláště v současné rychlé době, může posílit můj dosah a schopnost mou práci zpeněžit.”²¹

1. 3. 3. Snapseed

Snapseed je další aplikací pro editaci fotografií. Stejně jako Hipstamatic neposkytuje službu pro šíření obrázků přes sociální sítě, ale funguje pouze pro úpravy. Snapseed byl vytvořen firmou Nik Software spadající pod firmu Google. Je dostupný pro uživatele Android i iOS systémů. Aplikace vznikla v roce 2011 a zprvu byla dostupná pouze na iPad, kdy dokonce byla vyhlášena nejlepší iPadovou aplikací roku. Na základě tohoto úspěchu potom firma Nik přizpůsobila aplikaci také pro používání na iPhonech. Rok na to už byl Snapseed dostupný už na Windows Phone a Android. Používá podrobnější úpravy než ostatní aplikace. Kromě řady filtrů a nástrojů pro editaci fotografií umožňuje například i upravování pomocí histogramu.²²

---

²⁰TSUKAYAMA, Hayley. *National Geographic returns to Instagram* Získáno: 15. 3.2015 Vydáno: 21. 12. 2012 http://www.washingtonpost.com/business/technology/national-geographic-returns-to-instagram/2012/12/21/49b6e768-4b99-11e2-b709-667035ff9029_story.html

²¹ LAURENT, Olivier. *The New Economic of Photojournalism: The rise of Instagram* Vydáno: 3. 9. 2012 Získáno: 15. 3. 2015 Dostupné: <http://www.bjp-online.com/2012/09/the-new-economics-of-photojournalism-the-rise-of-instagram/>

²² Snapseed. *Snapseed help center*. Získáno: 2. 5. 2015 Dostupné: <https://support.google.com/snapseed#topic=6155507>

1. 3. 4. Flickr

Název Flickr je odvozený od anglického Flick thru something neboli něčím listovat. Něco jako listování v digitální podobě totiž tato platforma pro sdílení fotografií doopravdy umožňuje. Blogerům dovoluje shromažďovat fotografie v tzv. pools neboli bazénech. Ty fungují zároveň jako klíčová slova, podle kterých se dají obrázky dle tematických okruhů vyhledávat.

Oproti Instagramu, který funguje především pomocí mobilní aplikace a slouží primárně pro sdílení fotografií vyfocených na mobilní telefon, funguje jako platforma pro sdílení fotografií ze všech možných zařízení. Umožňuje nahrávání přes web, mobilní aplikaci nebo také email. Kromě nahrávání fotografií poskytuje svým uživatelům také prostor pro uložení videí, která nejsou delší než tři minuty, v HD kvalitě. Podle magazínu The Verge jsou každodenně na Flickr uploadovány nově přes tři a půl milionu fotografií.²³

Platforma byla zprovozněna v roce 2004, o rok později ji zakoupil internetový poskytovatel Yahoo. Velkou reformou prošel Flickr v roce 2013, kdy kromě nového designu webu nabídl svým uživatelům jako první platforma na světě možnost ukládání materiálu do jednoho terabajtu prostoru.

Za zajímavou součást služeb, kterou Flickr po období několika let používal, je i jeho spolupráce s Getty Images. Během let 2008 až 2014 fungovala mezi Yahoo a americkou fotoagenturou dohoda, na základě které si Getty Images vybíralo z blogerů Flickr zajímavé fotografy a angažovalo je ve spolupráci a licencování fotografií na prodej svým klientům. Činnost, která fungovala pro fotografy jako velká motivace a lákadlo nových blogerů, byla ale po doběhnutí platnosti smlouvy ukončena.²⁴

---

²³ JEFFRIES, Adrian. *The man behind Flickr on making the service awesome again*. Vydáno: 20. 3. 2013 Získáno 18. 4. 2015 <http://www.theverge.com/2013/3/20/4121574/flickr-chief-markus-spiering-talks-photos-and-marissa-mayer>

²⁴ CADE, DL. *Flickr and Getty Partnership 'Terminated' as Existing Content Agreement Expires* Vydáno: 10. března 2014 Získáno: 1.5. 2015 Dostupné: <http://petapixel.com/2014/03/10/flickr-getty-partnership-limbo-contract-expires/>

1. 3. 5. Tumblr

Tumblr se na první pohled může zdát v mnoha ohledech podobný Flickru. Jedná se totiž také o blogovací platformu, na kterou mohou lidé umisťovat obsah ze svých počítačů, mobilních telefonů nebo tabletů. Ve skutečnosti je ale rozdíl větší. Zatímco je Flickr web jehož primárním účelem je poskytovat prostor pro sdílení fotografií, je Tumblr míněn jako blog pro sdílení obsahu všeho druhu. Kromě toho poskytuje svým uživatelům také možnost nepsat pouze vlastní příspěvky ale také sdílet na svém blogu tvorbu ostatních blogerů. Nahráním obsahu na tuto platformu tedy člověk automaticky souhlasí s takzvaným reblogingem (procesem, kdy budou ostatní blogeři sdílet obsah cizích blogů). Tumblr umožňuje lidem vidět obsahy ostatních blogů i bez vlastního profilu. S přihlášením ale svým uživatelům poskytuje zcela nové možnosti. Ti mohou nejenom sledovat oblíbené autory, a tak nacházet jejich příspěvky na svém “Dashboardu” neboli nástěnce, ale mohou také označovat příspěvky, které jim přijdou zajímavé, jako favority. Tumblr tak vytváří hierarchii svých uživatelů.

Byl založen dvojicí programátorů Davidem Karpem a Marcem Armentem v roce 2007. Oblíbenost platformy na blogování poměrně rychle stoupala a již o tři roky později měla přes dvacet milionů uživatelů.²⁵ Zajímavostí je, že by se blog mohl zdát jako konkurent Flickru. Ve skutečnosti tomu ale tak není, protože oba poskytovatelé mají stejného vlastníka. Yahoo koupil Tumblr v roce 2013. Tumblr má od svého počátku díky množství možností, které poskytuje, poměrně různorodou základnu uživatelů. Od autorů článků, přes fotoblogery až k uživatelům, kteří pouze reblogují již existující obsah, se zde dá najít ledacos.

2. Digitální doba globální vesnice

Se vzájemným odesíláním a přijímáním digitálních informací souvisí i další poměrně zajímavý fenomén. V éře tradičních médií se šířily mediální obsahy z jednoho centra k okrajům. Noviny vznikaly v redakci na daném místě a skrz různé cesty se dostaly ke svým čtenářům. Informace tak měly explozivní nebo také expanzivní

---

²⁵ BOUTIN, Paul. *Tumblr Makes Blogging Blissfully easy*. Vydáno. 13. 3. 2009. Získáno: 2. 5. 2015 Dostupné: <http://gadgetwise.blogs.nytimes.com/2009/03/13/tumblr-makes-blogging-blissfully-easy/>

charakter, kdy role “vysílatelů” a příjemců mediálního obsahu byly jasně definované, a zpráva putovala z místa původu do periferií. Doba síťových médií ale vše změnila. Díky internetu dnes spolu mohou jednotlivé strany navzájem komunikovat a plnit funkci jak vysílatele, tak příjemce informací. Technologická revoluce, která umožnila tuto zásadní změnu, ale způsobila ještě jednu věc. Kvůli decentralizovanému systému, kde nejsou jasně dané role producenta mediálního obsahu a jeho čtenáře/posлуhače/diváka, pravidla platná pro tradiční média už v tomto smyslu nefungují. Nové formy komunikace v síťových médiích spojují prostor a funkci, kdy spolu mohou všichni navzájem komunikovat a informaci rychleji šířit.²⁶

Jedna z fotografií Associated Press Maya Alleruzzo dokumentovala svým iPhoneem v roce 2011 odchod Amerických vojenských jednotek z Iráku. Během několika vteřin své fotografie uploadovala a pokračovala s fotografováním. Pro důležité události jsou okamžité fotografie cennější než fotografie, které jsou sice kvalitnější, ale za to si žádají více času na zpracování. Maya Alleruzzo tak byla před čtyřmi lety schopná díky svému telefonu svět okamžitě zásobit fotografiemi z odchodu amerických vojáků z Iráku. Na jejím případě je vidět, jak rychlý může doopravdy být tok informací okolo světa. Marshall McLuhan pro to, že se komunikační bariéry mezi lidmi čím dál tím více zmenšují, použil před takřka padesáti lety pojem globální vesnice. Mediální teoretik vymyslel toto označení v době elektronizace médií, aby vyjádřil, jak se zmenšují vzdálenosti díky toku informačního a dalšího obsahu.

Dnes, o půl století později, v době digitálních médií se mnoho teoretiků k tomuto pojmu vrací. Navazují ale také jinou představou, která se váže k technologické a mediální proměně, kterou v současnosti svět prochází. S globalizací totiž úzce souvisí pojem konvergence. Pro výklad tohoto pojmu existuje řada různých teorií. Především ale popisuje popis proměny, ke které dochází po nástupu digitalizace v mediálním, komunikačním, ale také sociálním, ekonomickém a kulturním systému.

---

²⁶ MCLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím. Extenze člověka*. Praha : Mladá fronta, 2011 ISBN 978-80-204-2409-9.

2. 1. Teorie konvergence - všeprostopující princip

Existuje mnoho druhů konvergence a různí teoretici na ně mají odlišné pohledy. Asi je ale možné říct, že oblast mobilního fotožurnalismu nejvíce ovlivnila teorie technologické konvergence. Ta poukazuje na to, že se mediální obsah dnes může šířit přes různorodé komunikační platformy, a také na to, že dnes využíváme přístroje, ve kterých kumulujeme vlastnosti dříve odlišných zařízení. Přístroje jako jsou fotoaparát, počítač nebo telefon se slučují do jednoho, a tak nám pro čtení novin, odpovídání na emaily a fotografování stačí pouze jedno zařízení.

Tento jev, kdy se slučují vlastnosti do jednoho zařízení, nám umožňuje různá média, která bychom mohli nazvat tradičními - například noviny, televize nebo rozhlas, přijímat pomocí jednoho přístroje.

Konvergence má ale o hodně dalekosáhlejší dopad než pouze z technologické stránky používání přístrojů. Polský specialista na mediální a komunikační studia Karol Jakubowicz se touto problematikou zabývá již dlouho. Ve své knize *Nová ekologie médií* upozorňuje na to, že lze na konvergenci pohlížet také jako na proces, který postupně zmenšuje překážky v šíření informací. Média se dematerializují, kdy se odprošťují od svých původních forem a nosičů. Nově fungují všechna společně v digitální sféře. Takové všeprostopující působení podle Jakubowicze potom způsobuje to, že média poskytují podobné informace za stále nižší cenu.

Jakubowitz celkově rozlišuje šest druhů konvergence. Již jsem popsala technickou konvergenci, která slučuje vlastnosti dříve odlišných zařízení do jednoho. Dále upozorňuje na korporátní a socio-funkcionální konvergenci, která souvisí s výše zmíněnou dematerializací médií, kdy novináři přebírají čím dál tím více funkcí a produkují třeba texty, videa a zároveň rozhlasové příspěvky. Dalším druhem je produkční a tržní konvergence, která poukazuje na vertikální integraci v řetězci mediální produkce. Podle tohoto modelu se stává, že jedna společnost vlastní celý řetězec výroby, kdy například producenti a distributoři obsahů spadají pod jednu firmu.

Jakubowicz se dále zaměřuje i na konzumenty mediálních obsahů, kdy pojmem odběratelská konvergence upozorňuje na to, že se dnes často věnujeme několika činnostem najednou a svou pozornost rozdělujeme mezi více zdrojů. Máme například zapnutou hudbu a k tomu nám v pozadí běží televize nebo si při tom třeba vyřizujeme

ještě emailovou korespondenci. V konvergenci veřejné politiky a práva Jakubowicz upozorňuje na problém, kdy jednotlivé mediální sektory jako například televize, filmový průmysl nebo telekomunikace spravují různé oblasti státní správy. Při tom tyto dříve oddělené sektory dnes fungují na společném mediálním trhu. Z toho důvodu by měla být i jejich regulace sloučená. Jako poslední Jakubowicz uvádí kulturní a prostorovou konvergenci, ve které poukazuje na vlivy, které má globalizace obsahu na internetu, na jednotlivé kultury.²⁷

Na rozdíl od Jakubowicze, který se snaží zkoumat konvergenci ze všech možných úhlů, rozlišuje Evropská komise pouze dva druhy konvergence. Na jednu stranu upozorňuje na konvergenci spojenou s technologickým pokrokem. Sem spadají zařízení, která umožňují propojit vlastnosti telefonu, televize nebo počítače. Na straně druhé Evropská komise konvergenci charakterizuje jako schopnost sítí poskytovat různorodé mediální obsahy.

Abych ukázala ještě o něco podrobnější náhled do teorií o konvergenci, upozorním ještě na jednoho mediálního teoretika. Americký akademik John V. Pavlik rozlišuje tři druhy konvergence. Uznává už výše popsanou technologickou konvergenci. Dále upozorňuje na ekonomickou konvergenci, v rámci které se směšují telekomunikační a internetové společnosti s tradičními mediálními společnostmi. Jako třetí odlišuje Pavlik kulturní konvergenci, která je spojená také s globalizací mediálního obsahu. Pokud je kultura chápána jako něco, co charakterizuje zvyky, víru a hodnoty dané společnosti, může mediální obsah z jiné části světa toto chování silně ovlivnit. Pracovnice v kanceláři v Thajsku mohou díky internetu celkem jednoduše shlédnout například americký seriál a inspirovat se tamními vzorci chování.²⁸

---

²⁷ JAKUBOWICZ, Karol. *Nová ekologie médií*. Zlín: Verbum, 2013, 334 s. ISBN 978-80-87500-38-5.

²⁸ PAVLIK, John V., MCINTOSH, Shawn. Oxford. 2011. Oxford university press *Converging media A new introduction to Mass Communication* ISBN: 978-0-19-537910-5

3. Democratizace fotografie

Roger Fenton a jeho asistent Marcus Sparling byli jedni z prvních, kteří vytvořili válečné fotografie, které se dodneška dochovaly. V roce 1855 se společně vydali na Krym. Fotografování se dostalo do veřejného povědomí jenom asi deset let před tím a bylo ještě technologicky výrazně omezeno. Dvojice fotografů se musela na svou cestu vypravit se třemi koňmi, fotografickým vagónem, 36 krabicemi s výbavou, pěti kamerami a přes 700 skleněnými destičkami.²⁹

Od té doby za sebou má fotografie 160 let vývoje, ve kterých se toho událo mnoho. A je skoro neuvěřitelné, jaký posun prodělala. Stačí si představit malé mobilní telefony, které dnes má každý z nás v kapse a může s nimi i za zhoršených světelných podmínek fotografovat.

Vývoj fotografie na konci 19. století měl vliv na pozitivistický přístup ke zkoumání světa. Fotoaparát byl považován za přístroj, který může vědecky dokonale zobrazit svět bez toho, aby ho zkresloval. Fotografovaný objekt je vnímán jako reálný, protože, aby mohl být vyfocený, musel někdy existovat. Evokuje to názor, že fotografované muselo jednou být ve fyzické formě pro to, aby fotograf mohl k objektu přistoupit a zachytit ho svou kamerou. Psychologicky tedy má člověk automaticky pocit, že to, co vidí na fotografiích, je více reálné nebo pravdivé než něco, co bylo něčí rukou namalované. Velký otřes k přístupu k fotografii jako autentického obrazu světa přišel v poslední třetině 20. století s rozvojem digitální fotografie.

Od “staré” klasické fotografie, která byla vytvářena na základě chemicko-fyzikálních procesů, se ale dnešní fotografie silně liší. Digitální fotografie sice stále vzniká pomocí světla, které dopadá na fotocitlivý materiál, celuloidová páska je ale v tomto případě nahrazená čipem. Dopadající světelné informace jsou potom překódovány do číselného údaje. Fotoaparáty zaznamenávající obraz na základě digitálního principu se objevily na trhu již počátkem osmdesátých let.

Teoretik fotografie William John Mitchell se ve svém eseji *The Reconfigured Eye: Visual truth in postphotographic Era* zamýšlí nad důsledky digitalizace fotografie. Ve své práci navazuje na dalšího vizuálního teoretika z britské Goldsmith College

---

²⁹ QUINN, Stephen. FILAK F, Vincent. *Convergent journalism: an introduction* Focal Press. 2005. ISBN 13: 978-0-240-80724-3 str. 100

Kevina Robinse, kdy uvažuje nad digitální dobou fotografie jako nad zcela novou érou v obrazovém záznamu. Pro zdůraznění tohoto období dokonce používá pojem postfotografie.³⁰

Do fotožurnalismu začaly digitální fotoaparáty pronikat až v dalším desetiletí. V devadesátých letech do obrazových redakcí časopisů čím dál tím hlouběji pronikala tato nová technologie. Fotožurnalismus se stal jedním z prvních fotografických žánrů, který byl inovacím otevřený. Rychlost a jednoduchost zpracování digitální fotografie, i přes do té doby ještě poměrné technické nedostatky, byly jasnou výhodou. Analogový proces, který vyžadoval dlouhé hodiny strávené ve fotokomoře, se oproti digitální fotografii redakcím, které jsou neustále pod tlakem uzávěrek, nevyplatil. Celuloidová páska, na kterou se do té doby film zaznamenával, byla nahrazena binárním kódem. Postprodukce se už neodehrávala v temné komoře ale na monitorech počítačů. Úprava digitálních fotografií v počítačových programech jako je Photoshop poskytovala do té doby neviděné možnosti s její manipulací. Možnosti jednoduššího vytváření věrohodných manipulací s fotografiemi vyvolávaly velké diskuze o fotografické etice. Už první publikovaná digitálně upravená fotografie, kdy časopis National Geographic posunul dvě pyramidy k sobě, aby se vešly na výškový formát titulní strany, znepokojila řadu lidí. Počítačové upravování fotografií nastolovalo otázku, jestli nemůže být zneužito. Fotografie byla do té doby vnímána jako objektivní pohled na svět, její nová digitální editace ale vyvolala bouřlivé diskuze.

Otázka etiky úpravy fotografie se naskýtá i při používání mobilního telefonu ve fotožurnalismu. Využívání aplikací pro jejich úpravu a používání filtrů tak mění původní vzhled fotografie. Někteří fotožurnalisté používání filtrů zcela odmítají a upřednostňují co nejmenší zásahy do fotografií. Například fotograf New York Times Joao Silva silně kritizuje používání mobilních aplikací při následné úpravě fotografií.

Na druhou stranu je ale asi možné říct, že se všeobecně začalo přijímat, že jsou v digitální žurnalistické fotografii akceptovatelné úpravy, které by fotograf mohl udělat i při analogovém procesu s chemikáliemi ve fotokomoře. Mitchell ve své knize shrnuje úpravy fotografií, které nejsou v etické žurnalistice akceptovatelné. V kapitole podtrhuje

---

³⁰ LÁB, Filip. LÁBOVÁ, Alena. *Obraz v digitálním věku*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Karolinum 2009 v *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky*. ISBN 978-80-246-1684-1 str. 113 - 124

čtyři hlavní manipulace s obrazem, které vedou k “vizuální lži” jak sám říká. Mezi tyto prvky patří vložení, nahrazení, přeskupení a vymazání části obrazu. A těm je nutné se za jakýchkoliv podmínek vyhnout.

3. 1. Fotografie v lidské komunikaci

Vynález fotografie ovlivnil mnoho věcí. Najednou bylo možné zachycovat momenty nebo lidi a tím do těchto obrázků “konzervovat čas”. Fotografické obrazy ale kromě uchovávání toho, co jednou bylo, mají ještě jednu další důležitou vlastnost. Na rozdíl od například namalovaných obrazů se dají vytvářet jejich kopie. Dokonce je možné z jedné fotografie vytvořit neomezené množství reprodukcí. McLuhan přisuzuje této nekonečné opakovatelnosti obrazu obrovský společenský význam. Dokonce považuje přínos technické možnosti vytváření fotografie stejný přelom v lidské komunikaci jako při Guttenbergově vynálezu knihtisku. “*Vynález fotografie byl krokem z věku typografického člověka do věku člověka grafického.*”³¹

Fotografie je silný nositel informací. Jednoduchý obrázek v sobě může mít silnější sdělovací hodnotu než mnoho vět textu. Kromě toho ale také může na různé lidi působit odlišným způsobem. Objekty, které fakticky zobrazuje, si asociujeme s vlastními zkušenosti z našeho života. Mnoho lidí například nosí obrázky svých blízkých v peněžence, díky vzpomínkám, které v nich pohled na milované osoby vyvolává, se stává fotografie také nositelkou emoce. Francouzský fotografický teoretik Roland Barthes pro toto používá dvojí označení. Na jednu stranu upozorňuje na *denotát* tedy na to, co je doopravdy na fotografii - objektivní pravda, kterou tam vidí každý. Na druhé straně potom stojí *konotát*, který vidí každý člověk subjektivně. Asociuje si zobrazované na fotografii s vlastními zážitky nebo pocity. Na konotaci má i vliv kulturní a historické prostředí, ze kterého člověk pochází.³²

---

³¹ MCLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím. Extenze člověka*. Praha : Mladá fronta, 2011 ISBN 978-80-204-2409-9. str. 202

³² STURKEN, Marita; CARTWRIGHT, Lisa. *Studia vizuální kultury*. Praha: Portál 2009. ISBN: 978-80-7367-556-1

3. 2 **Občanský aktivismus ve fotožurnalismu**

Lze říci, že občanský žurnalismus na webu, je asi tak starý jako sám internet. Značný rozkvět ale zažívá až v době, kdy většina lidí používá sociální sítě a mobilní telefony se stálým připojením k internetu. Okamžité sdílení materiálu očitých svědků náhlých událostí způsobilo to, že se stal občanský žurnalismus více podstatným. Nová technologie s připojením na webovou síť přinesla možnost multimediální materiál okamžitě sdílet s velkým počtem lidí díky tzv. instantpublishing.

“V čím dál tím více digitálně propojené společnosti vidíme vzrůst participativní kultury, která kvůli širšímu dosahu a v nových formách umožňuje aktivity kolektivního vytváření smysluplných obsahů.”³³

Pro umístění materiálu pořízeného smartphonem na internet se vžil nový pojem “moblogging”. Fotoaparáty a kamery, kterými disponují moderní telefony, otvírají občanským fotožurnalistům zcela nové možnosti. Při náhlých událostech, kam nemůže být vyslán profesionální fotograf nebo kameraman, se fotografie těchto lidí stávají dokonce jedním z nejdůležitějších zdrojů obrazového svědectví z místa. Renomovaná média z těchto důvodů dokonce často poskytují těmto svědkům sekce, aby mohli své příspěvky šířit na jejich platformě. CNN tak například poskytuje web iReport.com nebo Yahoo! You Witness News.

K občanskému fotožurnalismu, pro který éra konvergence připravuje úrodnou půdu, se vyjadřuje i Jakubowicz. Upozorňuje při tom na stírání hranic mezi producentem a konzumentem. Narušení rolí způsobují nové vlastnosti komunikace, které síťová média nabízejí. Díky tomu, že obsahují na jednu stranu prvky interpersonální a privátní na druhou stranu disponují i možnostmi masové a veřejné komunikace, se vytváří nový “syntetický” model komunikace. Mobilní telefon spojuje totiž vlastnosti masového média s nízkou interaktivitou jako je například rozhlas a média s vysokou interaktivitou jako je internet.

V tradičních médiích, jako je televize nebo noviny, byly jasně rozdělené role mezi tím, kdo obsah médií produkoval a kdo ho přijímal. V éře interaktivních síťových médií se tyto rozdíly ale stírají. Mluví se o vzniku tzv. Prozumenta.

---

³³ ALLAN Stuart, THORSEN Enar. *Citizen witnessing : revisioning journalism in times of crisis* New York: Peter Lang Publishing 2009 ISBN 978-1-4331-0295-0 str. 44

“Dalším podstatným prvkem probíhající procesu změny jsou mediální obsahy vzniklé v rámci sebevyjádření běžných uživatelů nových technologií. Tyto obsahy jsou známy jako user-generated content (UGC, ale užívá se také název user-created content, UCC) a také consumer-generated content, občanská žurnalistika (citizen journalism), sociální média (social media) anebo participativní média (participatory media).”³⁴

---

³⁴ JAKUBOWICZ. Karol. *Nová ekologie médií*. Zlín: Verbum, 2013, 334 s. ISBN 978-80-87500-38-5.

4. Případová studie

Na stranu jednu může tedy práci fotožurnalistů ovlivnit občanský žurnalistický aktivismus, který nová technologie umožňuje. Na stranu druhou ale technologie smartphonů ovlivňuje profesionální fotožurnalisty i opačně. Profesionální fotografové totiž mohou také čerpat výhody moderních telefonů. Není výjimkou, že si profesionální fotožurnalisté pořizují fotografie na své mobilní telefony, a potom je umisťují na Instagram, Tumblr, Flickr nebo jinou online platformu pro sdílení fotografií. Kromě budování základny podporovatelů se také může stát, že jejich tvorbu vidí o hodně větší množství lidí, než kdyby fotografie tvůrci otiskli v nějakých novinách. *“Internet dramaticky snižuje náklady za distribuci. Žurnalisté tak mohou dosáhnout digitální čtenosti v rozmezí až desítek milionů lidí.”*³⁵

4.1 Smartphone v kontextu profesionální žurnalistiky

Digitální doba umožnila každému jednoduší přístup k vytváření fotografií. Nejenom že nám přinesla možnost nosit fotoaparát neustále s sebou v kapse, ale také poskytla ještě další výhodu - propojení profesionálního fotografa a amatéra skrz sociální síť. Volnočasoví fotografové vytvářejí záběry ze svého každodenního života. Fotografují svůj oběd nebo svoje domácí mazlíčky a okamžitě tyto obrazy sdílejí se svými přáteli.

*“Fotografování se v poslední době stalo zábavou praktikovanou téměř stejně široce jako sex a tanec - což znamená, že jako všechny formy masového umění není většinou lidí provozována jako umění. Je především společenským rituálem, obranou vůči úzkosti a nástrojem moci.”*³⁶

Právě tento společenský rituál může na sociálních sítích fotožurnalisty a jejich fanoušky, kteří jsou spíš amatérští fotografové, sbližovat. Samozřejmě se jedná o zásadní rozdíl mezi fotografií něčí kočky a umírajícího vojáka v Afghánistánu, na

---

³⁵ MCCHESENEY, Robert W. *Digital Disconnect*. The new press New York 2013, ISBN 978-1-59558-891-3 str. 174

³⁶ SONTAGOVÁ, Susan. *O fotografii* Praha: Paseka 2002 str. 14 ISBN 80-7185-471-9

druhou stranu ale tyto fotografie sblíží nástroj, kterým vznikly. Byly třeba pořízeny stejnou technikou a šířeny sociálními sítěmi. Vznikly pomocí stejné aplikace nebo byly upravené podobnými filtry. Právě tento rituál editace a pořízení fotografie podobným postupem potom může fungovat jako psychologické spojení mezi fotografem a jeho příznivci.

Používání stejného nástroje se může zdát na první pohled jako banalita, podle amerického průkopníka mobilní fotografie Richarda Kociho Hernandese může ve skutečnosti mít velký vliv na to, jak publikum práci fotografa přijímá. Hernandez, který má na svém účtu momentálně přes 220 tisíc následovatelů, upozorňuje na to, že propojování a systém followingu, který moderní sociální sítě nabízejí, je směrodatný.³⁷ Sociální sítě a stejné postupy, které v těchto systémech musejí všichni využívat, umožňují fotografům se svými fanoušky vybudovávat silnější vztah. Komunikace mezi lidmi na sociálních sítích nese částečně podobné rysy jako interpersonální komunikace. Lidé, kteří fotografie sdílí, si mohou zanechávat vzkazy v komentářích a navzájem se propojovat s lidmi, jejichž fotografie mají rádi. *“Tato propojenost se stane novou normou.”*³⁸ Pro většinu lidí se v tomto prostoru už nejedná o nějakého cizího člověka, který vyfotografoval fotografii v novinách, ale o někoho, kdo je jim o mnoho blíže. Najednou se mohou s tvorbou fotografií lépe identifikovat.

---

³⁷ K 1. 5. 2015 měl Richard Hernandez Koci přes 220 tisíc followerů. Zdroj: <https://instagram.com/koci/>

³⁸ TRAVIS, Marshall. *Photojournalists move to Instagram. From Syria to Sandy*. Vydáno 3. 4. 2014. Získáno: 20. 4. 2015 Dostupné: <http://www.americanphotomag.com/photojournalists-move-instagram-syria-sandy>

4. 2 *Martin Bandžák*

4. 2. 1. Život v táborech 18 měsíců po zemětřesení

Autor: Martin Bandžák

Zdroj: Czech press photo <http://www.czechpressphoto.cz/cz/rocniky/2011/detail/578>

Martin Bandžák vyhrál hlavní cenu na soutěži fotožurnalistů Czech press photo v roce 2010 s fotografií zraněné dívky po zemětřesení na Haiti. Snímek tenkrát pořídil ještě digitální zrcadlovkou Canon 5D s 24 mm objektivem. O hodně větší údiv ale způsobil o rok později, kdy na soutěži obsadil se svými snímky z Haiti třetí místo v kategorii Reportáž. Sérií s názvem *Život v táborech 18 měsíců po zemětřesení* totiž nafotil na svůj mobilní telefon.

Martin Bandžák dle vlastních slov upravil snímky v aplikaci Hipstamatic. Díky čemuž fotografie získaly svébytnou estetiku a neobvyklé tónování barev. Fotografie komponované do čtvercového formátu silně vypovídají o těžko řešitelné situaci, která nastala na Haiti po zemětřesení, kde rok a půl po přírodní katastrofě lidé stále neměli domovy.

Na svůj smartphone začal fotograf fotit brzy potom, co si ho v roce 2010 koupil. Na otázku v rozhovoru Tomáše Tesaře, jak často telefonem fotografuje, odpovídá, že sice nosí profesionální fotografickou výbavu s sebou, nakonec ale často sáhne po

jednodušším řešení ve formě svého iPhoneu. *“V posledních měsících skoro výhradně fotografuji jen iPhonem. Některé rozpracované fotografické série dělám klasicky, ale denně fotím i iPhonem.”*³⁹

Fotograf si cení mimo jiné výhod, které fotografování na iPhone přináší při práci ve válečných nebo jiných rizikových oblastech. Kvůli skoro nepatrnému malému přístroji ho lidé často ani nepovažovali za fotografa, a tak se často mohl dostat k objektům rychleji a nepozorovaně.

*“Přece jen, s telefonem v ruce vás lidé kolem nepovažují přímo za fotografa. Když mě nedávno honili tajní policisté při fotografování v jižním Súdánu, myslím, že mi velmi pomohlo, že jsem fotil právě „jen“ iPhonem a fotografie nakonec nemusel smazat.”*³⁹

---

³⁹ TESAŘ, Tomáš. *Porota Czech Press Photo poprvé v historii udělila cenu snímkům pořízeným mobilním telefonem*. Vydáno 12. 10. 2011 Získáno: 8. 4. 2015 Dostupné: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/43645/porota-czech-press-photo-poprve-v-historii-udelila-cenu-snimkum-porizenym-mobilnim-telefonem.html>

4. 2. 2. Jižní Súdán na cestě k novému státu

Autor: Martin Bandžák

Zdroj: Czech press photo <http://www.czechpressphoto.cz/cz/rocniky/2012/detail/661>

Martin Bandžák zůstal věrný mobilní fotografii i po roce 2011. A to se mu vyplatilo. Již na podzim 2012 slavil totiž další úspěch. Na soutěži Czech press photo se svými fotografiemi z Jižního Súdánu obsadil třetí místo v prestižní kategorii Reportáž, stejně jako minulý rok.

Fotograf, který v roce 2001 spoluzakládal humanitní organizaci Magna děti v tísní, jako současný ředitel této organizace cestuje po oblastech, kde lidé bojují s velkou nouzí, a tak má možnost se ve svých pracích soustředit na lidi, kteří žijí na pokraji společnosti v chudobě.

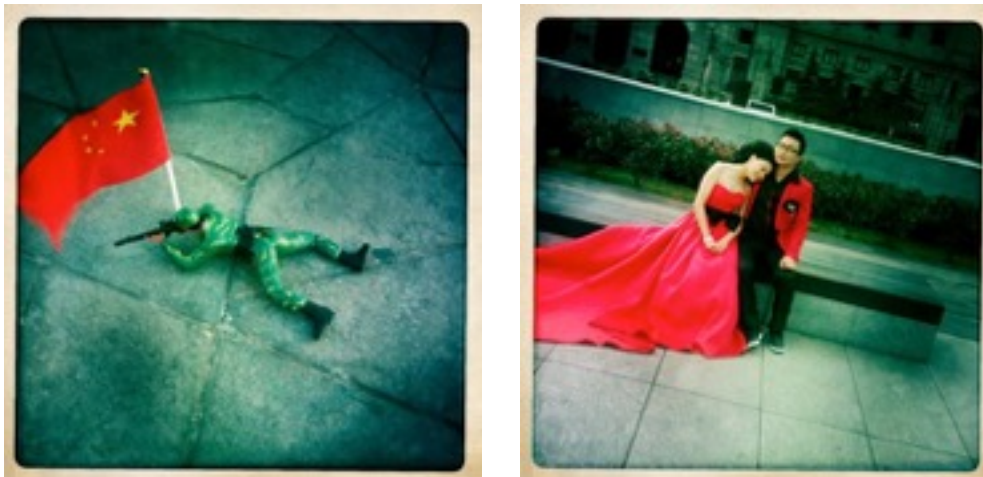
Na svých fotografiích z Jižního Súdánu zobrazuje komplikovanou situaci tamních obyvatel, kterou prožívají v zemi, která se nedávno osamostatnila - 15. ledna 2011. Pro většinu snímků Bandžák i v této sérii zase využil aplikaci Hipstamatic. Oproti sérii z Haiti, kdy fotografie měly silné zelenavé tónování, volí o hodně umírněnější zabarvení. Fotografie tentokrát tónuje do černobílé.

Sedm z osmi fotografií v souboru jsou komponované zase do čtvercového formátu. Poslední obdélníkovou fotografií odlišuje od ostatních kromě jejího tvaru ještě jedna věc. Byla totiž pořízená pomocí aplikace Classic Pan, díky kterému se mu podařilo vytvořit panoramatický formát.

4. 3 Milan Jaroš

4. 3. 1. Cestopisné fotografie z Číny

Autor: Milan Jaroš

Zdroj: <http://www.iphonefoto.cz/rozhovor-s-fotografem-respektu-milanem-jarosem-o-fotozurnalismu-svetovych-fotografich-i-fotografovani-iphonem-a-aplikaci-hipstamatic/>

Milan Jaroš by mohl být popsán jako průkopník české iphonografie, pravděpodobně totiž jako první v České republice publikoval iPhonové fotografie v papírovém médiu. Kmenový fotograf časopisu Respekt na sklonku roku 2012 odletěl do Číny, kde na české poměry udělal do té doby celkem unikátní věc. Nafotil reportáž na svůj mobilní telefon. Při své cestě do Asie se nechal inspirovat světovými fotožurnalisty, jako jsou Balazs Gardi nebo Rafal Milach, kteří na telefon fotografovali už před tím. Jarošův plán se vydařil a fotografie pořízené na iPhone 3GS v aplikaci Hipstamatic nakonec nevyšly jenom na webu, ale dostala se i do tištěné verze časopisu.

V rozhovoru s Tomášem Tesařem na otázku, jestli se svým nápadem neměl zprvu problémy, odpovídá: *“Fotoeditorka Kateřina Malá je úžasná a osvícená žena, která je otevřená novým nápadům. A tak přijala i ten můj s Hipstamatic fotkami.”*

Reportážní fotografie zobrazující Čínu jsou vizuálně zajímavé svým zbarvením do zelena. Jaroš na fotografiích často přidává také červenou, která dodává snímkům kontrast. Podobně jako Martin Bandžák si v rozhovoru s Tomášem Tesařem cení výhod,

které mu fotografování na mobilní telefon přináší. *“Určitě je skvělý, že telefon je méně nápadný, než zrcadlovka, a lidé to paradoxně vnímají jako menší zásah do soukromí. Což nechápu, neboť právě fotky z mobilů končí nejčastěji na Facebooku a jiných sociálních sítích. Je to věc, kterou máme všichni stále u sebe. Z tohoto pohledu to vnímám jako přínos. Zároveň ale každá technologie nutně utváří i rukopis, který je tou rozšířeností dost unifikovaný.”*⁴⁰

---

⁴⁰ TESÁŘ, T. *Made In China iPhonem Milana Jaroše*. Vydáno: 19. 2. 2012 Získáno 12. 4. 2015 z Iphonfoto.cz Dostupné: <http://www.iphonfoto.cz/2012/02/19/rozhovor-s-fotografem-respektu-milanem-jarosem-o-fotozurnalismu-svetovych-fotografech-i-fotografovani-iphonem-a-aplikaci-hipstamati/#more-3030>.

4. 3. 2. Portrétní fotografie - Bohuslav Sobotka

*Autor: Milan Jaroš
Zdroj: Respekt 24/2012*

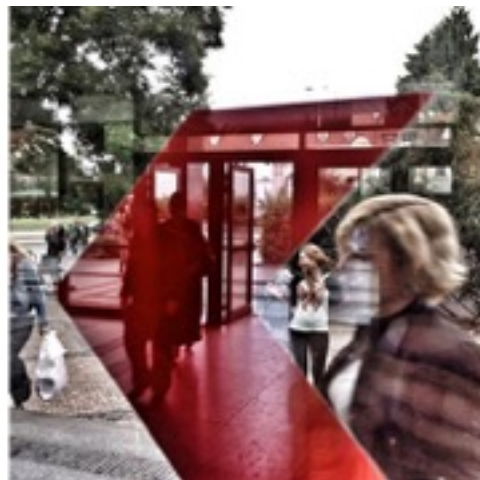
Jaroš v dalším případě použití iPhonu ukazuje, že mobilní fotografie upravená pomocí filtrů není vhodná jenom pro reportáž, ale působí zajímavě i v portrétní fotografii. K rozhovoru Marka Švehly s Bohuslavem Sobotkou vyšly v Respektu v roce 2012 portréty tehdejšího předsedy ČSSD pořízené na iPhone.

Netradiční fotografie ukazují Sobotku v o něco jiném světle. Jsou černobílé s výraznou vignetací a zrnem. *“Když jsem fotil Sobotku pro rozhovor uvažoval jsem, jak to udělat zajímavě. On je totiž hrozně nefotogenický, když to vyfotíte Hipstmatikem v černobílé a přidáte tam zrno a vignetaci, hned to působí atraktivněji.”*⁴¹

---

⁴¹ Z hloubkové rozhovoru s Milanem Jarošem konaného dne 17. 4. 2012. Viz. příloha č. 4

4. 3. 3. V záplavě informací

Autor: Milan Jaroš

Zdroj: Respekt <http://respekt.ihned.cz/fotogalerie/c1-62682160-v-zaplave-informaci>

Tomáš Lindner v létě roku 2014 připravoval pro Respekt článek o moderní době a o informačním zahlcení, se kterým se lidé musí dennodenně vyrovnávat. Fotografie k textu připravoval Milan Jaroš. Po telefonu tentokrát sáhl z jiného důvodu než v předchozích případech.

Mobilní telefon je totiž součástí našeho fungování v moderní současnosti. Jeho časté používání také přispívá k informačnímu zahlcení, které občas pocítíme. Tato formální spojitost mezi obsahem textu a fotoaparátem tak mohla vytvořit užší vazbu mezi článkem a obrazovým materiálem.

“Říkal, jsem si, že se koláže z iPhonu hodí k článku o rychlosti doby. To téma je samo o sobě těžko uchopitelné, ale mobily k tomu z části přispívají. Je to vlastně taková formální hrátka.”⁴²

---

⁴² Z hloubkové rozhovoru s Milanem Jarošem konaného dne 17. 4. 2012. Viz příloha č. 4

4. 4 Robert Sedmík

4. 4. 1. Panoramatická fotografie

Autor: Robert Sedmík

Zdroj: Robert Sedmík

Robert Sedmík pracuje jako fotograf pro společnost MediaCop vydávající mimo jiné časopis Týden a Instinkt. Většinou fotí na digitální zrcadlovku, existují ale specifické případy, kdy využívá i svůj iPhone. Používá jeho funkci totiž na vytváření panoramatických fotografií. Na rozdíl od ostatních fotografů snímky neupravuje přímo v aplikaci na svém telefonu ale až v počítači. *“Potom to do novin ještě hodně upravuji ve Photoshopu. Ze Smartphonu jsou hodně vybledlé barvy, a tak se to potom snažím dohnat v postprodukcí.”*⁴³

Jinak Robert Sedmík ale jednoznačně upřednostňuje digitální zrcadlovku. Fotografie z mobilního telefonu mu nepřijdou výhodnější ani z hlediska ušetření času, protože pracuje v týdeníku. *“iPhone má vlastně o hodně menší čip než zrcadlovka. Sice píší, že by měl mít osm megapixelů, ale není to pravda. Ten čip možná jedenáct megapixelů má, ale v poměru kvality se to vůbec nedá brát v úvahu. Takže mám-li možnost fotit zrcadlovkou, rozhodně nesahám po mobilu.”*⁴³

---

⁴³ Z emailové korespondence s Robertem Sedmíkem z 26. 3. 2015

4. 5 Jan Šibík

4. 5. 1. Tržiště Kolbenka

*Autor: Jan Šibík
Zdroj: Reflex 5/2012 str. 54- 57*

V lednu 2012 nafotil Jan Šibík tržiště v Kolbence na svůj iPhone 4s. Reflex reportáž potom vydal v tištěné podobě, kde jedna z fotografií byla vytisknuta ve velkém na dvoustránkový formát časopisu (viz. obrazová příloha č. 1). Reflex později fotografie publikoval i na webu a Šibíka to přesvědčilo, že fotografování mobilním telefonem je zcela reálná záležitost. *“Po této zkušenosti jsem si řekl, že i mobilem to je technicky možné.”*⁴⁴

Na rozdíl od Šibíkových pozdějších fotografií, které vytvořil svým mobilním telefonem, jsou snímky z Kolbenky barevné. Není na nich vidět výrazné použití filtru. Zastihují atmosféru, která na trhu s vetešnictvím panovala v zimních měsících před třemi lety. Jsou to jedny z prvních fotografií, které Jan Šibík vyfotil na mobilní telefon. Zprvu mělo focení iPhonem ryze praktický realizační důvod, jak říká fotograf. Šibík měl nafotit reportáž pro časopis Reflex, za brány ho ale se zrcadlovkou nepustili, a tak musel přijít s alternativním řešením ve formě nenápadného mobilního telefonu.

---

⁴⁴ OBR, Filip. *Budu pro ně spojenec nebo mi uříznou hlavu?* Rozhovor s Janem Šibíkem Vydáno 30. 12. 2014 Získáno: 14. 4. 2015 Dostupné <http://tipyjakfotit.cz/rozhovor-jan-sibik/>

4. 5. 2. Reportáž ze Šanghaje

Autor: Jan Šibík
Zdroj: Reflex 18/2012

Reportáž z Kolbenky zdaleka nebyla poslední, kterou Jan Šibík nafotil na svůj iPhone pro Reflex. O několik měsíců později použil svůj telefon při focení v Šanghaji. Pohnutka k vytvoření mobilních fotografií tentokrát přišla ze zcela jiného důvodu než při zakázaném focení na tržišti. Mobilní telefony, především od firmy Apple, jsou v Číně totiž velkým trendem a jejich vlastnictví představuje znak společenského statusu.

Šibík mohl se svým iPhonem na šanghajské promenádě Bund plně zapadnout do davu lidí a pořídit fotografie místních, které na jednu stranu ukazovaly fotící se rodiny před moderním městem, na druhou ale vyjadřovaly obdiv a nadšení k technologii, kterou tyto lidé pocítují. *“iPhonem, jako prostředkem naší současné doby. jsem chtěl zaznamenat aktuální Šanghaj, a hlavně velkou oblibu Číňanů ve fotografování mobilními telefony.”*⁴⁵

K pořízení snímku využil aplikaci Hipstamatic, která mu dovolovala manuálně ovládat clonu a čas mobilního fotoaparátu. Později ještě v další aplikaci přidal fotografiím nazelenalou barvu.

---

⁴⁵WOLFOVÁ, Pavlína. Šibík v Šanghaji. Náš reportér fotil iPhonem. Reflex 18/2012 Str. 42

4. 5. 3 Pouliční fotografie Prahy

Autor: Jan Šibík

Zdroj: <http://instagram.com/jansibik>

Jan Šibík své reportáže ale nepublikuje pouze v Reflexu. V ulicích Prahy fotí také každodenní okamžiky v životě zdejších lidí. Tyto fotografie potom publikuje na svém instagramovém účtu, kde má přes 4 tisíce followerů.

Na tyto fotografie aplikuje především černobílé filtry a silnou vignetaci. Fotografie tak díky tomu působí jako, kdyby byly nafocené na film. *“Pro mě je focení na mobil zábava. To, co bych se styděl vyfotit na velkou zrcadlovku, vyfotím na mobil. Takové ty kýče, jako červánky nad Prahou.”*⁴⁶

---

⁴⁶ HUBERTO VÁ, Kateřina. *Šibík: Fotoreportér je ohrožený druh* Vydáno: 1. 12. 2013
Získáno: 28. 3. 2015 Dostupné: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media-it/252814-sibik-fotoreporter-je-ohrozeny-druh/>

4. 6 Stanislav Krupař

4. 6. 1 Blízkovýchodní uprchlíci

Autor: Stanislav Krupař

Zdroj: Czech press photo <http://www.czechpressphoto.cz/cz/rocniky/2014/detail/790>

Fotograf na volné noze Stanislav Krupař, který se specializuje především na reportážní fotografii a dokument, většinou nefotí mobilním telefonem. V roce 2014 ho k tomu ale donutily podmínky. S reportérem Wolfgangem Bauerem se totiž inkognito vydal na cestu se blízkovýchodními uprchlíky do Evropy. Dvojice novinářů se vydávala za bratry z Kavkazu, kteří se snaží dostat přes Egypt do Itálie. Jejich prozrazení by znamenalo pro oba dva ohrožení života. Stanislav Krupař tak musel fotografovat rychle a nenápadně tak, aby si ho nikdo nevšiml. Měl proto s sebou iPhone 4 v nepromokavém pouzdru. Reportáž vznikala pro německý týdeník Die Zeit a později vyšla v České republice v magazínu Reportér (viz. obrazová příloha č. 1).

Reportérům se podařilo zachytit humanitární katastrofu, která kvůli nepokojům na blízkém východě postihuje mnoho lidí. Fotografie jsou focené za špatného světla, díky čemuž působí velmi mysteriózně a záhadně. Jejich rozmazanost jim dodává energičnost a navozuje tak pocity, které mohli utečenci mít při pokusu o imigraci do Evropy. *“První týden, kdy nás obchodníci s lidmi drželi spolu s tuctem dalších syrských běženců, čekajících na nalodění, po konspirativních bytech v Alexandrii, jsem fotil*

výhradně kradmo iPhonem. Vlastně každé vytáhnutí foťáku mě stálo hodně přemáhání, kdokoliv mě mohl odhalit. Na kompozici nebyl čas. Rychle vyfotit aspoň něco."⁴⁷

Fotoreportáž, která vznikla během tohoto dobrodružství, nebyla jenom otištěna ve významných časopisech, ale také se umístila na soutěži Czech press photo. Stanislav Krupař se snímky obsadil první místo v prestižní kategorii Reportáž. I přes tuto zkušenost ale o svém mobilním telefonu jako o pracovním nástroji přesvědčen není. Jediný případ, kdy uznává jeho používání, je, pokud si situace vyžaduje naprostou anonymitu. *"Mobilem normálně nefotím, dokonce i ze zásady chytrý telefon nemám. Používám starou nerozbitnou Nokii. Osobně mi smartphony svobodu berou a ne dávají. Tudiž na Instagramu ani na jiných sociálních sítích fotky z telefonu nepublikuji. Reportáž jsem upravil, tak jako každou jinou, v obrazovém editoru. Aplikace nemám rád. Považuji je za manýru.*"⁴⁸

---

⁴⁷ Czech press photo blog. *Jak to vidí Stanislav Krupař*. Vydáno: 17. 12. 2014 Získáno: 13. 4. 2015 <http://www.czechpressphoto.cz/cz/blog/jak-to-vidi-stanislav-krupar-rozhovor-282>

⁴⁸ Z emailové korespondence se Stanislavem Krupařem z 22. 4. 2015

4. 7 Tomki Němec

4. 7. 1 Volební kampaň - Tomáš Hudeček

Autor: Tomki Němec

Zdroj: <https://instagram.com/hudecektomas/>

I bývalý osobní fotograf Václava Havla Tomki Němec podlehl kouzlu focení na smartphone. Svůj mobilní telefon iPhone 5s používal pracovně v říjnu 2014, kdy s ním fotil kandidáta na primátora hl. města Prahy Tomáše Hudečka.

Právě pro tuto kampaň zvolil neobvyklý přístup. Když byl osloven volebním štábem Tomáše Hudečka, hledal inovativní pohled, který by nebyl klišé. Potom fotografa napadlo, že v současnosti mnoho kandidátů oslovuje určité procento svých voličů online. Jeho zájem o nové technologie a používání sociálních sítí jako je Facebook nebo Instagram ho nakonec přivedly k nápadu, který byl v České republice průlomový - fotit celou kampaň černobíle na mobilní telefon. *“Vysvětlil jsem týmu, že bych do toho šel, pouze za těchto podmínek. Byli tím nadšení, což mě překvapilo, protože u nás trendy většinou zamrzají. Focení mobilem ale poskytovalo mnoho výhod. Umožňovalo rychlou interakci mezi focením a následným umístováním na sociální síť.”*⁴⁹

---

⁴⁹ Z hloubkového rozhovoru s Tomkím Němcem konaného dne 27. 3. 2015 Viz. příloha č. 2

Všechny fotografie z kampaně jsou, jak bylo původně plánované, černobílé. Zachycují Tomáše Hudečka v každodenních situacích a přibližují jeho život potencionálním voličům. Nejsou nijak zásadně upraveny. Tomki Němec zasahoval pouze do kontrastu nebo tonality. *“Chci udělat jenom to, co bych dokázal při klasickém procesu v černé komoře. Všechno ostatní je pro mě nepřípustné. Upravoval jsem je podle času. Často šlo o rychlost, a tak jsem je doladil v autě na mobilním telefonu v aplikaci Snapseed a rovnou je poslal. Pokud jsem měl více času, dodělával jsem je na iPadu nebo na notebooku.”*⁵⁰

---

⁵⁰ Z hloubkového rozhovoru s Tomkím Němcem konaného dne 27. 3. 2015 Viz. příloha č. 2

4. 7. 2 Cyklus Prahou

Autor: Tomki Němec

Zdroj: <https://instagram.com/tomki.nemec/>

Tomki Němec další podobné veřejné focení neplánuje. Fotografování mobilem Tomáše Hudečka pro něj byla výzva, protože něco takového dělal poprvé. Svůj iPhone ale používá ještě při realizaci svého osobního projektu. Už přes rok pracuje na cyklu Prahou, jehož snímky postupně uveřejňuje na svém instagramovém účtu.

Momenty v pražských ulicích zachycuje do instagramového čtvercového formátu. Později je upravuje do černobílé. Smartphone mu tady podobně jako ostatním fotografům umožňuje se věnovat práci celkem nepozorovaně. *“Dnes fotí každý a převážně mobilem, takže to nikoho nedráždí. Když začnete něco fotit ve vagonu metra, tak reakce nejsou z daleka tak prudké jako při focení fotoaparátem, kdy mají lidé automaticky dojem, že ty fotografie budou nějak zneužity.”*⁵¹

---

⁵¹Z hloubkového rozhovoru s Tomkim Němcem konaného dne 27. 3. 2015 Viz. příloha č. 2

4. 8 Michal Čížek

4. 8. 1 Smartphone jako poznámkový blok

Autor: Michal Čížek

Zdroj: Instagram https://instagram.com/radovan_jelen/

Fotograf Michal Čížek působící pod křídly francouzské agentury AFP fotografuje také na iPhone. Iphonografii se ale věnuje hlavně ve volném čase. Při našem setkání mi vysvětluje, že pro svou agenturu nikdy nedělal fotografie, které by cíleně fotografoval pomocí iPhone. AFP sahá po fotografiích z telefonu pouze ve chvílích, kdy nic jiného neexistuje. *“AFP používá tyto fotografie pouze, pokud je to jediný zdroj a obrazový materiál už nelze pořídit. Jako fotograf agentury si dokážu představit, že bych v rámci své práce fotil na iPhone pouze ve chvíli, kdy bych byl při nějaké zásadní události a z nějakého důvodu bych u sebe neměl zrcadlovku. To se ale snad nemůže stát.”*⁵²

⁵² Z rozhovoru s Michalem Čížkem konaného 26. 3. 2015

Rozdíl mezi rychlostí uploadování fotografie z telefonu a z digitální zrcadlovky Michal Čížek nepovažuje za tak výraznou. Pokud fotografii odesílá z digitální zrcadlovky, v několika minutách ji v rychlosti může nahrát do počítače a odeslat. *“To mi zabere třeba pět minut navíc. Připojení je dnes skoro všude.”*⁵² Hlavní prioritou jsou pro něj v jeho práci pro AFP fotografie s vyšší kvalitou než z mobilního telefonu.

Na fotografie ze smartphonu zbývá čas hlavně ve volném čase. Čížek potom zachycuje pro svůj instagramový účet fungující pod jménem radovan_jelen, na kterém ho sleduje skoro tisíc lidí, zajímavé postřehy z ulic Prahy.⁵³ Především při tom využívá stejnou výhodu mobilního telefonu jako ostatní fotografové - jeho nenápadnost. Na svém profilu sdílí pouliční fotografie z Prahy, které moc neupravuje v žádné aplikaci, a tak ukazují trochu jinou - syrovější tvář města než například poetičtější fotografie Jana Šibíka.

Svůj profil na Instagramu využívá Čížek kromě pro sdílení vlastních fotografií ještě za dalším účelem. Jeho stránka ve fotografické aplikaci je pro něj také něco jako “skicák”. Na svých záběrech pořízených mobilním telefonem si potom plánuje záběry, které chce později vyfotit na velký formát na film.

---

⁵³ K 30. dubnu 2015 měl Michal Čížek 911 sledujících svého profilu. Zdroj: https://instagram.com/radovan_jelen/

4. 9 Petr Josek

4. 9. 1 Instagram a AP

Autor: Petr Josek

Zdroj: Instagram https://instagram.com/joskinen_/

Český fotograf Petr Josek fungující pod agenturou Associated Press mi vysvětluje v emailové korespondenci, že v rámci své agentury na mobilní telefon příliš často nefotografuje. Ve výjimečných případech se to ale stává. Při mistrovství světa ve fotbale v Brazílii například zřídila AP hromadný instagramový účet, kam fotografové mohli rovnou uploadovat nové fotografie. Působilo to vedle oficiálních fotografií z agentury jako doplnění atmosféry. Jinak agentura používá fotografie z mobilního telefonu jenom při náhodných událostech, kdy jsou jediným dostupným materiálem.

Fotografování mobilním telefonem se Petr Josek potom věnuje ve volném čase. Na svém instagramovém profilu, který funguje pod přezdívkou joskinen, má přes tři stovky sledujících.⁵⁴ Dominují zde silně saturované snímky z urbanistického prostředí, které jsou upravené pomocí různých filtrů. *“Dlouho jsem se Instagramu bránil, založil jsem si ho teprve před rokem. Od té doby mě to náramně baví. Telefon mám vždy u sebe*

⁵⁴ K 5. 5. 2015 měl na svém instagramovém účtu 317 sledujících https://instagram.com/joskinen_/

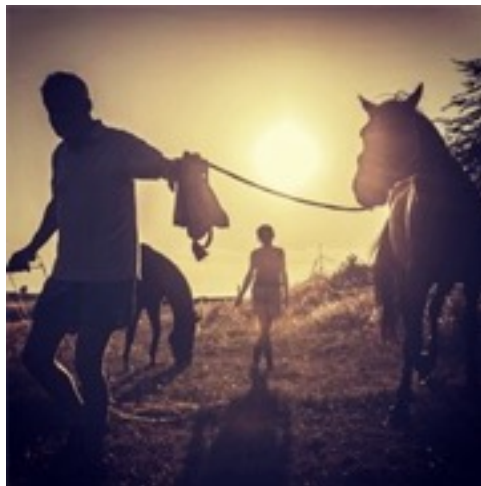
a oproti novinářské fotografii je v jeho používání velká svoboda co se týče tématu i úpravy fotografií. V úpravách je vlastně krása Instagramu. Z průměrné fotky se pomocí filtru dá udělat zajímavá nebo dokonce i hezká fotka. Pro úpravy používám Snapseed nebo Instagram.”⁵⁵

---

⁵⁵ Z emailové korespondence s Petrem Joskem konané 2. 5. 2015

4. 10 Alžběta Jungrová

4. 10. 1 AJPhone

Autor: Alžběta Jungrová

Zdroj: Instagram

Česká fotografka Alžběta Jungrová fotící pro zahraniční agentury se věnuje složitým dokumentaristickým a reportážním tématům v rozvojovém světě, kdy fotila například HIV pozitivní děti ve Vietnamu nebo nepokoje v Gaze. Se svými snímky pořízenými při práci na profesionální fotoaparát se už několikrát umístila v soutěži Czech press photo.

Trošku odlehčenou a soukromější stránku ale ukazuje, když fotografuje na svůj telefon. iPhonem 5 zachycuje momenty ze svého soukromého života i z pražských ulic.

Telefonem začala fotit ve chvíli, kdy kvalita výstupu byla alespoň trochu použitelná pro tisk. *“Ač byl nástup fotomobilů docela rychlý, to zvýšení kvality přeci jen chvíli trvalo. Když jdu vynést odpadky, profesionální techniku si s sebou opravdu neberu, za to mobilní telefon v kapse mám vždy. Nikdy nevíte, co uvidíte.”*⁵⁶

---

⁵⁶KOS, Adam. *Mobilní fotografie pohledem profesionála Alžběta Jungrová* Získáno 20. 4. 2015 Vydáno: 15. 12. 2014 Dostupné: <http://digiarena.e15.cz/mobilni-fotografie-pohledem-profesionala--alzbeta-jungrova>

Její fotografie z mobilního telefonu ale nezůstaly jenom na Instagramu. Vyšly v různých časopisech jako ukázka průřezu prací Jungrové. Kromě toho se svými instagramovými fotografiemi pořádala také výstavu s názvem *AJPhone* v Praze v roce 2012. Při práci ale stále fotí profesionální zrcadlovkou, vysvětluje mi, že je to především z důvodu kvality. *“Při normální práci fotím na zrcadlovku. Pro mě je při práci důležité mít hodně dobrou kvalitu fotografií, abych z nich potom mohla dělat velké výtisky. I když pro noviny je to z telefonu naprosto dostačující, myslím, si že iPhone může dost ovlivnit budoucnost novinové žurnalistiky.”*⁵⁷

---

⁵⁷ Z telefonátu s Alžbětou Jungrovou konaného 28. 4. 2015

Závěr

Telefon s akceptovatelnými fotografickými kvalitami, díky kterým by se daly fotografie bez problémů otisknout v novinách nebo časopise, přišel již před mnoha lety. Od té doby se používání mobilního telefonu v žurnalistice rozrůstá. V zahraničí se využívá častěji, kdy se dokonce i stává, že jsou fotožurnalisté přímo vysláni se svými telefony pokrývat nějakou událost, v České republice k tomu ještě nedošlo.

I přesto ale má smartphone, jak jsem se zprvu domnívala, v českém fotožurnalismu své místo. Fotografové často využívají jeho nenápadnosti, a tak mohou nepozorovaně fotit na místech, kam by třeba profesionální zrcadlovkou nesměli. Opodstatněné je použití smartphonových fotografií také v případě, že telefony mají nějaké spojení s fotografovaným tématem. Tohle je případ fotografií Jana Šibíka ze Šanghaje, kde Japonci chovají silný obdiv k technologiím, nebo u reportáže Milana Jaroše z Respektu, jejíž doprovodné koláže fotografované na iPhone měly zobrazit množství informací, kterému čelí lidé v digitální době.

Je možné napsat, že je, s neustále na trh uváděnými telefony s lepšími fotoaparáty, smartphonová fotografie ještě ve svých počátcích. O nahrazení klasických fotoaparátů se ještě nedá ale uvažovat v žádném případě. Tomáš Tesař říkal, že se tato fotografie postupně stává vlastním žánrem, který má svá specifika. Když jsou tato specifika výhodou, ať už z důvodu spojitosti s tématem nebo čistě praktických příčin jako je nenápadnost telefonu, tak se na smartphone fotí.

I přesto je ale ještě důležité dodat, že se i v případě mobilního telefonu jedná pouze o prostředek, pomocí kterého je možné fotit. Hlavním faktorem je, stejně jako používání jakéhokoli jiného fotoaparátu, znalost obrazového vyprávění příběhu, pravidla kompozice a také trpělivost, stejně jako vědomí o tom, co přidat nebo ubrat v obraze.

Summary

A phone with an acceptable camera qualities was already released some time ago. From that time on the use of smartphone cameras in photojournalism increased. Although it is more common abroad where it even happened that photojournalists were send to cover some breaking news only with their phones. Something like this did not happen in the Czech Republic yet.

Nevertheless, the smartphone plays its part in the Czech photojournalism. Photojournalists often use its unpretentiousness in order to photograph unseen on places where it is prohibited to enter with big DSLR cameras. The smartphone is also used to cover stories to which it is connected in a formal way. This occurs for example with the photographs of Shanghai from Jan Šibík, as the Japanese have a keen eye for new technologies, or with photographs of Milan Jaroš, which should represent the rushing of the present time.

It is possible to write that with new releases of smartphone with better cameras the smartphone photography is still somewhere in its beginning. Tomáš Tesař said that the smartphone photography is becoming its own genre with specific attributes. If these attributes become an advantage, for reasons of connection with the topic or practical causes like the small visibility of the camera, photographers choose to shoot on their phone.

Nevertheless it is important to add that in the case of the smartphone camera, as well as any other camera, it is only an instrument for taking photographs. There are more important factors like the knowledge of visual storytelling, composition rules, patience as well as sense for what to keep in or cast off an image.

Seznam použité literatury a zdroj

Knihy

PAVLIK, John V.; MCINTOSH, Shawn. *Converging Media, A New Introduction to Mass Communication*. Oxford university press. 2011 ISBN: 978-0-19-537910-5

RANTAVUO, Heli. *Connecting Photos: A Qualitative Study of Cameraphone Photo Use*. Helsinki: University of Art and Design 2009. ISBN: 978-95-155-8258-4

STURKEN, Marita; CARTWRIGHT, Lisa. *Studia vizuální kultury*. Praha: Portál 2009. ISBN: 978-80-7367-556-1

LÁB, Filip; TUREK Pavel. *Fotografie po fotografii*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN: 978-80-246-1617-9

MITCHELL, William J. *The Reconfigured eye: visual truth in post-photographic era*. Cambridge: MIT Press, 1994. ISBN 0-262-13286-9

MCCHESENEY, Robert W. *Digital Disconnection, How capitalism is turning the internet against democracy* New York: The New Press, 2013,. ISBN 978-1-59558-867-8

ANDĚL, Jaroslav. *Průvodce moderní antologií textů*. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2012. ISBN: 978-80-7331-235-0

FENTON, Natalie. *New Media, Old News. Journalism and Democracy in the Digital Age*. London. SAGE publications 2012. ISBN 978-1-84787-573-0

VANČÁT, Jaroslav. *Vývoj obrazivosti od objektu k interaktivitě. Gnozeologické předpoklady analýzy obrazové stránky nových médií*. Praha, Nakladatelství Karolinum, 2009. ISBN 978-80246-1625-4

BAUMAN, Zygmunt; MAY, Tim. *Myslet sociologicky*. 2.. vyd. Praha : SLON, 2004. ISBN 80-86429-28-29. str. 181

SILVERSTONE, Roger, HIRSCH, Eric. *Consuming Technologies : Media and information in domestic spaces*. str.: 114 London/New York: Routledge 1992

QUINN, Stephen. FILAK F, Vincent. *Convergent journalism: an introduction* Focal Press. 2005. ISBN 13: 978-0-240-80724-3 str. 100

LÁB, Filip. LÁBOVÁ, Alena. *Obraz v digitálním věku*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Karolinum 2009 v *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky*. ISBN 978-80-246-1684-1 str. 113 - 124

MCLUHAN, Marshall. Jak rozumět médiím. Extenze člověka. Praha : Mladá fronta, 2011 ISBN 978-80-204-2409-9. str. 202

ALLAN Stuart, THORSEN Enar. *Citizen witnessing : revisioning journalism in times of crisis* New York: Peter Lang Publishing 2009 ISBN 978-1-4331-0295-0

JAKUBOWICZ. Karol. *Nová ekologie médií*. Zlín: Verbum, 2013, 334 s. ISBN 978-80-87500-38-5.

SONTAGOVÁ, Susan. *O fotografii* Praha: Paseka 2002 str. 14 ISBN 80-7185-471-9

TRAMPOTA, Tomáš. VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. 296 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

VILLI, Mikko. *Visual mobile communication: Camera phone photo messages as ritual communication and mediated presence*. Jyväskylä: ws Bookwell Ltd., 2010. 202 s. ISBN 978-952-60-0006-0.

Elektronické zdroje:

OBR, Filip. *Budu pro ně spojenec nebo mi uříznou hlavu?* Rozhovor s Janem Šibíkem Vydáno 30. 12. 2014 Staženo: 14. 4. 2015 Dostupné: <http://tipyjakfotit.cz/rozhovor-jan-sibik/>

COLEMAN. Sarah. *Kathy Ryan, Kira Pollack, and Bengamin Lowy discuss iPhone photography commissionst*. Vydáno: 12. 11. 2013 Získáno: 28. 4. 2015 Dostupné: <http://www.featureshoot.com/2013/11/kathy-ryan-kira-pollack-and-benjamin-lowy-discuss-iphone-photography-commissions/>

EVANS, Glyn. *iPhoneography.com – the place it all started* Získáno: 3. 4. 2015 Dostupné: <http://www.iphoneography.com>

ABIGAIL, Elise. *Apple Dominates Smartphone Industry With 93 Percent Of The Profits* Vydáno:10. 2. 2015 Získáno: 14. 4. 2015 Dostupné: <http://www.ibtimes.com/apple-dominates-smartphone-industry-93-percent-profits-1811324>

Pew Rersearch Center. *Mobile Technology Fact Sheet*. Získáno: 3. 4. 2015 Dostupné: <http://www.pewinternet.org/fact-sheets/mobile-technology-fact-sheet/>

SAGER, Ira. *Before iPhone and Android Came Simon, the First Smartphone*. Vydáno: 29. 6. 2012. Získáno: 23. 4. 2015. Dostupné: <http://www.businessweek.com/articles/2012-06-29/before-iphone-and-android-came-simon-the-first-smartphone>

RITZ, Cheyanne. *SMS: The communication method used by more people than anything else, ever, anywhere*. Vydáno: 16. 5. 2014 Získáno 25. 3. 2015 Dostupné:<http://>

strikeiron.com/bid/75458/SMS-The-Communication-Method-Used-by-More-People-Than-Anything-Else-Ever-Anywhere

EYEROOR, Nikhil. *Internet on Smartphones: Exploring the Potential and Challenges for News Media Professionals* Dostupné: <http://www.ijritcc.org/download/Internet%20on%20Smartphones%20Exploring%20the%20Potential%20and%20Challenges%20For%20News%20Media%20Professionals.pdf> International Journal on Recent and Innovation Trends in Computing and Communication ISSN: 2321-8169

Open Mobile Alliance. OMA is committed to deliver Releases with proven interoperability Získáno: 3. 4. 2015 Dostupné: <http://technical.openmobilealliance.org/Technical/technical-information/release-program/current-releases>

BERKELEY, Jon. *Planet of the phones*. The Economist Vydáno: 28. 2. 2015. Získáno 9. 4. 2015. Dostupné: <http://www.economist.com/news/leaders/21645180-smartphone-ubiquitous-addictive-and-transformative-planet-phones>

CARR, Austin. *No filter. Inside Hipstamatic's lost year searching for the next killer social app*. Získáno: 25. 3. 2015. Vydáno: 9. 10. 2012 Dostupné: <http://www.fastcompany.com/3001994/no-filter-inside-hipstamatics-lost-year-searching-next-killer-social-app>

ESTRIN, James. *Finding the Right Tool to Tell a War Story* Vydáno: 21. 11. 2010 Získáno 18. 4. 2015 Dostupné: http://lens.blogs.nytimes.com/2010/11/21/finding-the-right-tool-to-tell-a-war-story/?_r=0

HUBERTOŤ, Kateřina. *Šibík: Fotoreportér je ohrožený druh* Vydáno: 1. 12. 2013 Získáno: 28. 3. 2015 Dostupné: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media-it/252814-sibik-fotoreporter-je-ohrozeny-druh/>

Czech press photo blog. *Jak to vidí Stanislav Krupař*. Vydáno: 17. 12. 2014 Získáno: 13. 4. 2015 <http://www.czechpressphoto.cz/cz/blog/jak-to-vidi-stanislav-krupar-rozhovor-282>

KOS, Adam. *Mobilní fotografie pohledem profesionála Alžběta Jungrová* Získáno 20. 4. 2015 Vydáno: 15. 12. 2014 Dostupné: <http://digiarena.e15.cz/mobilni-fotografie-pohledem-profionala--alzbeta-jungrova>

TRAVIS, Marshall. *Photojournalists move to Instagram. From Syria to Sandy*. Vydáno 3. 4. 2014. Získáno: 20. 4. 2015 Dostupné: <http://www.americanphotomag.com/photojournalists-move-instagram-syria-sandy>

TESAŘ, Tomáš. *Porota Czech Press Photo poprvé v historii udělila cenu snímkům pořízeným mobilním telefonem*. Vydáno 12. 10. 2011 Získáno: 8. 4. 2015 Dostupné: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/43645/porota-czech-press-photo-poprve-v-historii-udelila-cenu-snimkum-porizenym-mobilnim-telefonem.html>

TESAŘ, T. *Made In China iPhonem Milana Jaroše*. Vydáno: 19. 2. 2012 Získáno 12. 4. 2015 Dostupné: <http://www.iphonefoto.cz/2012/02/19/rozhovor-s-fotografem-respektu-milanem-jarosem-o-fotozurnalismu-svetovych-fotografach-i-fotografovani-iphonem-a-aplikaci-hipstamati/#more-3030>.

OBR, Filip. *Budu pro ně spojenec nebo mi uříznou hlavu? Rozhovor s Janem Šibíkem* Vydáno 30. 12. 2014 Získáno: 14. 4. 2015 Dostupné <http://tipyjakfotit.cz/rozhovor-jan-sibik/>

TSUKAYAMA, Hayley. *National Geographic returns to Instagram* Získáno: 15. 3.2015 Vydáno: 21. 12. 2012 http://www.washingtonpost.com/business/technology/national-geographic-returns-to-instagram/2012/12/21/49b6e768-4b99-11e2-b709-667035ff9029_story.html

LAURENT, Olivier. *The New Economic of Photojournalism: The rise of Instagram* Vydáno: 3. 9. 2012 Získáno: 15. 3. 2015 Dostupné: <http://www.bjp-online.com/2012/09/the-new-economics-of-photojournalism-the-rise-of-instagram/>

JEFFRIES, Adrian. *The man behind Flickr on making the service awesome again*. Vydáno: 20. 3. 2013 Získáno 18. 4. 2015 <http://www.theverge.com/2013/3/20/4121574/flickr-chief-markus-spiering-talks-photos-and-marissa-mayer>

CADE, DL. *Flickr and Getty Partnership 'Terminated' as Existing Content Agreement Expires* Vydáno: 10. března 2014 Získáno: 1.5. 2015 Dostupné: <http://petapixel.com/2014/03/10/flickr-getty-partnership-limbo-contract-expires/>

BOUTIN, Paul. *Tumblr Makes Blogging Blissfully easy*. Vydáno. 13. 3. 2009. Získáno: 2. 5. 2015 Dostupné: <http://gadgetwise.blogs.nytimes.com/2009/03/13/tumblr-makes-blogging-blissfully-easy/>

Seznam příloh

**Příloha č. 1: Příklady použití fotografií z mobilního telefonu v časopisech
(obrazová příloha)**

Příloha č. 2: Hlubkový rozhovor s Tomášem Tesařem (rozhovor)

Příloha č. 3: Hlubkový rozhovor s Tomkem Němcem (rozhovor)

Příloha č. 4: Hlubkový rozhovor s Milanem Jarošem (rozhovor)

Přílohy

Příloha č. 1: Příklady použití fotografií z mobilního telefonu v časopisech

Respekt 49/ 2010

Miliarda na nákupech str. 34- 37 (foto: Milan Jaroš)

Respekt 24/2012

Už nebudeme čekat na policii str. 46 - 49 (foto: Milan Jaroš)

Respekt 35/2014

Pomoc informace str. 58. - 63. (foto: Milan Jaroš)

POMOC, INFORMACE!

Čítáme zprávy. Z e-mailů, internetu, sociálních sítí a uživatelských telefonů se na nás každý den valí vlny zpráv a novinek. Jak se v nich orientovat a naučout je využít?

Týden 27/2014

Rozbuška pro pohraničí str. 38 - 39 (foto: Robert Sedmík)

Hlasujte za e-on

Hlasujte pro nejlepší hlavy pině ekonápadů!

Společnost e-on nabízí širokou škálu služeb a produktů, které vám pomohou šetřit energii a peníze. Navštivte naši webovou stránku www.e-on.cz nebo nás kontaktujte na telefonní číslo 116 220 220.

e-on

Reflex 5/2012

Nákupní galerie kolbenka str. 56 -59 (foto: Jan Šibík)

Reflex 18/2012

Šibík v Šanghaji str. 42 - 45 (foto: Jan Šibík)

FOTOREPORTÁŽ

ŠIBÍK V ŠANGHAJI
 NAŠ REPORTÉR FOTI IPRONEM / JHO VYPRŮVĚNÍ ZAZNAMENALA PAVLINA WOJTOŤ

1111 Jana Šibík, Olomoucký
 42 | REFLEX 18-12

„J DEVELINKO ČAŠTU VOJĀ KLIKACE PRO JIHOVO OKROU VĚTY ZKLIHOVO FOTONAFU. KEŽ? K TOMU PŮVĀNO FOTONAFICE VOJĀ. MOHU I TOTO BYT I „PORU““

[Text continues with a detailed reportage about the photographer's experience in Shanghai, including observations on the city's atmosphere and the challenges of street photography.]

FOTOREPORTÁŽ

„JPRVO JSEM SI NALAZNOJE MĪSTO A STUJI SE O PŮMOCI IPRONEM SŤAŽĀVI SĪTA, DO NĀKŮ JIHO FOTONAFICE NIKATĪM.“

VIDĚNO LAMONAM

[Text continues with a detailed reportage about the photographer's experience in Shanghai, including observations on the city's atmosphere and the challenges of street photography.]

44 | REFLEX 18-12

REFLEX 18-12 | 45

Reportér 2/2015

A před námi je štěstí str. 44 - 55 (foto: Stanislav Krupař)

(pozn. fotografie na str. 46 Reportér 2/2015 nepochází ze smartphonu)

Text columns on the left page of the top spread, including sub-headers like 'Kak...'

Text columns on the right page of the top spread, including sub-headers like 'Kak...'

Text columns on the left page of the middle spread, including sub-headers like 'Kak...'

Text columns on the right page of the middle spread, including sub-headers like 'Kak...'

Text columns on the right page of the bottom spread, including sub-headers like 'Kak...'

Příloha č. 2: Hlubkový rozhovor s Tomášem Tesařem

Jste vedoucí fotografického oddělení Hospodářských novin a magazínu EGO, co přesně obnáší vaše práce?

Dohlížím na obrazovou složku v Hospodářských novinách a Egu. Snažím se ji zkvalitnit. Kromě toho také koordinuji fotografie.

Ředitelka fotografie časopisu Times Kira Pollack vyslala své fotografy pokrývat hurikán Sandy pouze pomocí iPhonů a chtěla, aby vyfocené materiály rovnou uploadovali ze svých mobilních telefonů na internet. Udělal byste něco takového i vy?

Dokážu si představit, že bych to udělal. Česká republika je v tomto ohledu ale trochu specifická. Nemá totiž tak silnou instagramovou základnu na to, aby mělo smysl přes něj fotografie z konkrétní události šířit. Na druhou stranu si myslím, že se to dá určitě použít ve chvíli, kdy by se odehrála zásadní událost, která by byla hodně společensky sdílená. Nicméně by to fotografové asi museli publikovat třeba přímo někde na webu a ne přes sociální sítě.

Proč jste to ještě nikdy neudělali?

Myslím, že to v České republice neudělal ještě nikdo. Je to asi dané tím, že zdejší fotografové moc nemají povědomí o tom, že by se něco takového dalo dělat. Mnoho mých kolegů se tomu dlouho bránilo. Brali to jako něco, co jim bere práci, degraduje obor a způsobuje úpadek trhu. Málokdo si bere telefon na pomoc při focení nebo to považuje za nový typ žánru. Nevěří, že je to něco, co může být zpestřením stávajícího obsahu.

Vy to považujete za nový druh žánru?

Já to považuji za žánr jako takový. Mobilní fotografie sice díky různým softwarům a aplikacím kopíruje často starší žánry, ať už je to z dob polaroidu, lomografie nebo fotografie ze začátku minulého století. I přesto si ale myslím, že se to dá považovat za nový žánr, protože se zde pracuje s jinými nástroji a musíte je používat zase trochu jinak.

Při imitaci starých stylů se často používají různé filtry. Je to pro fotožurnalismus přípustné? V Americe se strhla v roce 2010 diskuze po tom, co New York Times otiskl na titulní straně filtrovanou fotografií vojáků v Afghánistánu. Fotoreportér Damon Winter ji pořídil pomocí Hipstamaticu.

Fotografie je vždy subjektivní pohled autora. Na jednu stranu je nutné říct, že to bylo už v dobách, kdy se fotilo na film. Fotografií vznikalo daleko méně a bylo možné v nich vidět jasný rukopis autora. Zobrazovaly místa a události, které nikdo z nás neviděl, a tak bylo těžké odhadnout, jestli fotoreportéři vše zpracovali doopravdy objektivně. Druhá věc je, že v době, kdy se všechno výrazným způsobem digitalizuje, drtivá většina fotografů používá softwary k postprodukcí i v reportážní fotografii. Takže si myslím, že se jedná spíš o marginální hádky mezi konzervativnější částí tvůrců a mezi alternativci. Když se přecházelo z černobílého filmu na barevný nebo z analogové na digitální technologii, dělo se to samé. Dnes, kdy stejně většina fotografů fotografie stáhne do počítače a začne je upravovat, přičemž čím dál tím víc zkresluje původní obraz, bych to nevyčítal tomu mobilu. Samozřejmě je jednodušší a snažší udělat atraktivní celek. Na druhou stranu se ale tyto techniky používaly i dřív - podívejte se na polaroid nebo lomografi. Nedával bych vinu mobilní fotografii. Záleží na tom, jak si to společnost nastaví. Když fotosoutěž typu Czech nebo World press photo vytyčí nějaké podmínky, přes které v rámci úprav nemůžete jít, je to jejich svobodné právo. Autor už se soutěži nemůže účastnit, ale stále fotografie může publikovat jinde.

Kde je podle vás v úpravách žurnalistické fotografie mez?

Mně bude vždy víc proti srsti, když někdo zasáhne do obsahu té fotografie, například když něco odretušuje, přidá, posune nebo zvýrazní. Nevidím takový problém v tom, když fotograf něco vyfotí na první signální a ta fotografie bude mít nějaké filtrované zkreslení ve smyslu barevnosti, struktury nebo zrna. Nijak bych mobilní fotografii neomezoval. Je to svobodné médium, které bude mít vždy skupinu fanoušků a odpůrců. Je to rozhodnutí konkrétních periodik, zda chtějí prezentovat touto cestou svoje fotky.

Mluvil jste o přechodu od analogových k digitálním technologiím. Myslíte si, že je možné, aby přišel přechod od digitálních zrcadlovek k mobilním telefonům?

Veškeré žánry, které někdy vznikly, tady stále fungují. Některé v omezeném množství, ale žádný z nich podle mě nikdy nezanikne. Dnes pozorují, že se čím dál tím víc lidí vrací k filmové fotografii. Něco, co bylo před deseti lety staré, se dnes začíná líbit mladé generaci. Je to otázka módních trendů. Myslím si, že se bude zlepšovat kvalita fotografií z malých zařízení jako je mobilní telefon, smartphone nebo tablet. Nevěřím ale, že to bude něco, co definitivně nahradí profesionální fotoaparáty. Myslím, že se to bude používat jako jeden z doplňků při práci. Ať už v kontaktu na sociálních sítích, k doplnění komunikace se čtenáři nebo pro účely zpestření produkce a obsahu, který vytvářejí.

Jaké vidíte v mobilní fotografii nevýhody?

Smartphonová fotografie, která je rovnou publikovaná skrz informační sítě, je rychlejší než rozhlas nebo i internetové zpravodajství. To s sebou nese samozřejmě i úskalí, například může fotografie být méně kvalitní. Horší kvalita snímku ale nevádí, pokud se jedná o zásadní průlomovou informaci. Na druhou stranu se tohle trošku pere s občanskou žurnalistikou a lidmi, kteří nevědí, co je novinářská etika. Nemají vztah k základním žurnalistickým zásadám. Také se potom jedná o situace, ve kterých se těžko ověřuje, jestli to není na hranici nějaké propagandy. Na druhou stranu by měl člověk vybírat důvěryhodné zdroje, jako jsou tradiční média nebo autoři, kterým věří.

V roce 2011 se o smartphonu ve fotožurnalismu poměrně často psalo. V posledních letech to ale ustalo. Nejednalo se jenom o módní vlnu?

Řada mých kolegů má účet na Instagramu a publikuje fotografie jako uvolnění z pracovní rutiny. Často jsou to dokonce ti lidé, co se tomu zprvu tak bránili. Zároveň je pravda, že to média tolik nepublikují. To je škoda. Otiskovaly to, když to bylo nové. Teď už se to většině periodik nezdá tak sexy, když už se o tom psalo. Média v zahraničí to používají poměrně hojně. To, že se to nepoužívá tady, je trochu zpátečnické. Na jednu stranu by měli fotografové přesvědčit editory, aby něco takového otiskli. Na stranu druhou je to i o nedostatku vhodných témat. Dnes skoro neexistuje časopis kromě

Respektu, který by vydal souvislou fotoreportáž. Tak je logické, že se tam neobjevují ani fotky z mobilních telefonů.

Vy jste iPhone fotografií zabýval poměrně dlouho, když jste stál za webem iPhonefoto.cz. Nenašla jsem ale Vás instagramový účet. Používáte ho vůbec?

Dlouho jsem ho měl pod magazínem iPhonefoto. Od té doby, co jsem web předal dál, přepustil jsem i Instagram svým nástupcům. Snažím se být napřed nebo nedělat to, co dělají ostatní. Mám tam teď účet pod svým jménem, abych mohl sledovat ostatní, ale nedávám tam žádné fotky. Na mobil jsem fotil naposledy asi před čtrnácti dny. Po čtyřech letech intenzivního focení a psaní jsem si od toho nyní získal trochu odstup. Rád bych se nyní věnoval nějakým manuálním pracím. Pořád focení na mobil fandím a líbí se mi to, ale nemám už potřebu to publikovat. Svoje fotky si pro sebe samozřejmě schraňuju. Třeba je časem budu publikovat na nějakém blogu.

Jaké fotožurnalisty na Instagramu rád sledujete?

Za zmínku určitě stojí Lukáš Bíba nebo Alžběta Jungrová. Hezké černobílé fotky má také Michal Čížek, který to používá spíš jako poznámkový blok. Na mobil fotí také Filip Singer a teď tomu propadl i mladý Petr Josek. V českém prostředí je to doopravdy složitější. Přes agenturu tyto fotografie neprodáte, protože se tomu nikdo moc nevěnuje.

Není to z části i vina publika?

Určitě to je dané i publikem nebo nastavením společnosti. Ze starších lidí používá moderní technologie málokdo a pokud ano, tak samozřejmě v rámci toho, jaké jsou tu příjmy. Spíš koupí smartphone typu Android, kde už to není taková zábava s focením. Čekal jsem, že to spíš rozjedou ti mladší, ale i pro ně je to poměrně drahé. Samozřejmě se dá fotit i na Samsung nebo HTC v přijatelné kvalitě. To jsou ale potom modely, které jsou ve stejné cenové relaci jako Apple.

Příloha č. 3: Hlubkový rozhovor s Tomkim Němcem

Fotografoval jste kampaň Tomáše Hudečka na mobilní telefon. Jak jste přišel na tento nápad?

Já v zásadě politiky moc nefotím. Dlouhodobě jsem fotil dva politiky, kteří mě zajímali - Václava Havla a Karla Schwarzenberga. Když mě požádali, jestli bych nechtěl fotit kampaň Tomáše Hudečka, váhal jsem. Politici jsou nevyspítatelní, může pro vás být složité, když s někým spojíte své jméno. Nicméně jsem se postupně rozhodl, že do toho půjdu. Požádal jsem volební tým, že bych to udělal za určitých podmínek. Jedna z nich byla, že bych fotil celou kampaň mobilním telefonem a černobíle. To bylo v České republice průlomové, ještě to tu nikdo nedělal.

Němel volební štáb obavy z kvality fotografií?

Tým tím byl nadšený. Mobilní telefon umožňoval rychlou interakci mezi focením a umístováním fotografií na sociální síť. Byl jsem překvapený, že tým tak rychle souhlasil, protože u nás jsou ty trendy dost zamrzlé. Nakonec jsem dooptavdy fotil tím mobilem a ani jednou jsem nepoužil klasický fotoaparát.

Jak to vzniklo? Inspiroval jste se v zahraničí?

Přemýšlel jsem o tom, jak téma uchopit zajímavě. Chtěl jsem zvolit přístup, který by nebyl moc obvyklý ani klišé. Hodně vnímám tu digitální realitu, zajímám se o nové technologie a sám používám sociální síť i Facebook. Říkal jsem si, že mnoho politiků dnes stejně oslovuje potenciální voliče pomocí internetu a ne skrz billboardy, které vypadají stejnorodě, jenom se na nich mění logo strany, to lidem potom samozřejmě splývá.

Mobilní fotografii jste dobře prozkoumal v praxi. Co si o ní myslíte?

Je to zajímavý fenomén. Na jednu stranu má svoje limity a omezení, ale na druhou stranu může člověk díky telefonu být absolutně nenápadný. Dnes fotí každý a převážně

k tomu používá mobil, takže to nikoho neudivuje ani nepřivádí k nějaké reakci. Když začnete něco fotit ve vagoně metra, tak si toho ani nikdo nevšimne nebo ty odezvy nejsou tak prudké jako u velké zrcadlovky, se kterou si lidé hned spojují zneužití svých fotografií.

Jak fotografie z telefonu upravujete?

Fotografie Tomáše Hudečka jsem upravoval do černobílé, tak aby to bylo tonálně bohatší nebo čistčí. Upravoval jsem také kontrast a tonalitu, ale zásadně jsem do toho nezasahoval tak, abych upravoval charakter nebo realitu fotografie. Chci udělat jenom to, co bych dokázal při klasickém procesu v temné komoře. Pro mě jsou jiné zásahy nepřijatelné. Při focení kampaně hodně záleželo na tom, kolik jsem měl času. Některé fotografie jsem neupravoval v mobilním telefonu, ale doladřoval jsem je na iPadu nebo na počítači. Jindy zase šlo o rychlost, tak jsem to doladil v autě a rovnou odeslal. Vše jsem fotil na iPhone 5s, fotografie jsem potom upravoval například v Snapseedu.

Plánujete v budoucnu ještě podobný projekt?

Další zakázku jsem už nefotil. Byla to pro mě výzva, protože to bylo něco nového. Navíc tomu bylo nakloněné i složení lidí. Na telefon teď fotím ještě cyklus Prahou. Je to takový můj osobní projekt, na kterém pracuji už zhruba rok. Fotil jsem každý den, vznikalo to postupně. Ještě si nejsem jistý, co s těmito fotografiemi udělám. Možná z toho vydám knížku, ale ještě tuto myšlenku potřebuji nechat uzrát.

Příloha č. 4: Hlubkový rozhovor s Milanem Jarošem

Na sklonku roku 2010 jste nafotil reportáž pro Respekt iPhonem. Jak k tomu došlo?

Jel jsem tenkrát na cestu do Číny a v té době jsem měl první iPhone 3GS a stáhnul jsem si aplikaci Hipstamatic. Chtěl jsem to vyzkoušet. Bavilo mě si s tím dělat takový cestopisný deník nebo zápisník. Z té cesty do Číny bylo publikováno celkem deset reportáží. Z fotografií z mobilu byla pouze ta první. Nikdy jsem to ale nebral jako projekt nebo že bych tím cíleně fotil, spíš jsem to zkoumal ze zvědavosti. Nikdy jsem tomu nepřikládal větší důraz, než to podle mě má. Tohle bylo v roce 2011, kdy bylo vše takové nové. Teď je těch věcí podstatně víc a jsou si tak podobné, že mi to pro fotografii dnes přijde jako slepá cesta.

Takže na telefon teď už tolik nefotíte?

Používám ho pořád stejně. Mám Instagram a sociální sítě jsou taková zoufalá snaha říct, že je člověk na světě a že něco dělá. Dáváte tím okolí najevo, že jste někde byla a že jste něco zažila. Také je to výplň času, když člověk nemá co dělat. Co se týče sociálních sítí nevěnuji tomu víc, než si to zaslouží. Má to být lehké a vtipné, ale nepovažuji to za součást své seriózní práce.

A co při pracovním fotografování?

Občas mobil využívám i tam. Vyšlo několik reportáží z mých cest. Fotil jsem s telefonem v Lybii, v Libanonu. Na mobilu je taky dobré, že se s ním jde skvěle vylhat ze různých složitých situací. K rozhovoru pro Respekt jsem například fotil Bohuslava Sobotkou. Uvažoval jsem jak to udělat zajímavě. On je totiž hrozně nefotogenický. Když ho vyfotíte Hipstmatikem v černobílé a přidáte tam zrno a vignetaci, hned to působí atraktivněji. Dokážete tak udělat vizuálně zajímavou fotografii.

Se smartphonem jste vytvořil i ilustrační fotografie k článku Tomáš Lindnera o záplavě informací a moderní době.

Říkal jsem si, že se koláže z iPhone hodí k článku o rychlosti moderní doby. To téma je samo o sobě těžko uchopitelné, ale mobily k tomu z části přispívají. Je to vlastně taková formální hrátka. Jsou lidé, kteří fotografování na mobil dělají doopravdy dobře, jako je například Michal Christopher Brown, kterého přijali do agentury Magnum. Na druhou stranu i on stejně fotí i normálním fotoaparátem. Mobilním telefonem prostě nevyfotíte všechno.

Co je podle vás na fotografování mobilním telefonem dobré nebo naopak špatné?

Mě na něm konkrétně třeba vadí, že nemá žádnou hloubku ostrosti. Na Hipstamaticu mi vadilo, že tonality a rámečky jsou předprogramované a člověk nad tím nemá už kontrolu. Vadilo mi, že nějaká firma nebo nějaký vývojář rozhodne o tom, jak vaše fotografie bude vypadat, kde budou například fleky. Na druhou stranu se mi na Hipstamaticu líbí, že má trošku vlastnosti filmu. Zvolíte si charakter obrázku, který už potom nejde změnit, a rovnou fotíte. Nedá se s tím nic dělat, naopak, když fotíte normálně na jiné aplikace, rozhodujete až po fotografování, jak fotografii budete upravovat. Myslím si, že je v podstatě jedno, čím fotografujete. iPhone je jenom jedna z možností. Je pravda, že se jeho kvalita zlepšuje. Můžete z něj udělat tisk fotografie půl na půl metru, pokud ji trochu odzrníte ve Photoshopu.

Někteří američtí fotografové tvrdí, že jim sociální sítě pomáhají k budování stálé základny příznivců. Používáte to v tomhle ohledu?

Já mám ve spojení s Respektem a svojí další činností mnoho práce, tak to moc nestíhám, ale věřím tomu, že je to cesta. U Honzy Šibíka je to evidentní, on se tím utvrzuje, uploaduje na sociální sítě fotografie z Prahy a udržuje si tím kontakt s lidmi. Ukazuje, že pořád něco dělá, což by bylo jinak asi složité, protože už není v časopise. Na druhou stranu je nutné říct, že kdyby Šibík před tím nebyl v Reflexu a lidé ho neznali, nebylo by to asi tak jednoduché.

Tomáš Tesař říkal, že je cílová skupina menší kvůli tomu, že sociální sítě a smartphony vyšších řad používá poměrně málo lidí.

Jsme malá země. Já myslím, že to souvisí i s jinými věcmi. Ve světě není normální, že by časopisy měly svoje fotografy, ale pouze si najímají fotografy skrz agentury podle toho, co potřebují nafotit. To v Česku nikdy nevzniklo a ten trh je nejspíš natolik malý, že by to tady asi nefungovalo.